

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Manuscripta Rhenaugiensa - Cod. St. Blasien 33 bis 37

[Pars IV] - St. Blasien 36

Rusconi, Bernhard

[Südschwarzwald, St. Blasien u.a.], [2. Hälfte 18. Jh.]

Gerold Müller, Notae et reflexiones in chartarium seu librum foundationum
(gleicher Text wie vorheriger Abschnitt, doch von anderer Hand)

[urn:nbn:de:bsz:31-46582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-46582)

137

Reverendi Patris Geroldi Mulleri
Monachi Rinosiensis,
Note et Reflexiones in Chartarium seu Librum
Fundationū Probatūncularū.

Ve ex archivis autographa sepe effere necesse sit, inquit Mabillon, quæ sunt duo libri, qui autographorum vice fungerentur. Primus fuit codex chartaceus, chartularium seu chartarium cant. in quem diplomata aliq̄ chartæ ex ordine integre rebantur. alij liber censalis. Polypstichon dicebant, qui Ecclie l. Monrū prædia annuosq̄ census summatim exhiberet. censa, quod nos urbana nuncupamus, plures sunt in semu nostro.

Chartariorū tria sunt genera. unū historicū, in quo connectuntur vetera monumenta, ut rerū gestarū series simul explicetur et ex illis rumentis eliciatur, quale est illud R. P. Romani a Lauffen, quod ea morte preventus non ad colophonē pervenit. alterū authenticū, ipsi autographis descriptū, ad eadē recognitū per publicos Notarios, hoc est codex privilegiorū in capto a concilio Basileensi vidimari, q̄ in venacula a Notario cesareo facta translatio. Tertiu historicū nec authenticū, sed pura instrumentorū collectio, con- tas, a private scriptore factū absq̄ publica auctoritate et recognitione. est, quod pro manibus habemq̄.

Adinet isthor omnia a Restauratione Monasterij Instrumenta, hoc omnis generis; Regalia seu diplomata Regū et Imperatorū. Pa- dia seu privata, ut sunt p̄ donationes; a veteribus facta, vi- nec non concambria seu commutationes. Deniq̄ Ecclesiastica unā licet Bulla Honorii P. II.

imū huius chartarij scriptore fuisse cū donatione Heinrichi IV anno 1107; reliquas vero chartas successive adiectas fuisse, arguitur, tum ex tractibus differentiis, sū ex amplexu Antiquiorū in posterioribus editione quas tamen primus copista diligenter adnotavit, sū deniq̄ ordine propostero, que in posterioribus deprehendes, in anies- bus vero studiose a compilatore observata, quonq̄ sinistra nunquā eventu.

Auctoritate chartarij si quis suspecta habeat, quod a privato auctore scriptū, nec publica aliqua auctoritate recognitū sit; audiat Billoniu. Non potest, inquit, huiusmodi chartariū in Foro denegari ita fides, maxime si vetusta sunt. Primo enim longa rei possessione proinde prescriptione probant, qui fitulus est iure comprobatus. inde si mortui domini diarium, si Mercatorū indices libelli in usis p̄sibus continent; quid nisi etia vetustis illis codicibus ide- buatur? certe eū scriptū pro se habuerunt eiu modi chartarū collec- es, qui hanc dubie ipsi non venisset in mente, nisi suo tempore ipsorū prore recepta fuisset auctoritas.

Chronotaxis, inquit, sepe numero fadit. Quid tum? eadē fortuna ita nostro p̄venit, que multis aliis, de quibus Mabillon, quibus famen- en observantibus huiusmodi i. novis et notariū chronologi. curā Antilogā lūā manere auctoritate, probat Mabillon, ex impio codicis Theodosiani,

qui similibus scilicet vitis nihilominus per orientem et occidentem in legem
 mendarum unam vel causam referunt potissimum tum in chartas antiquiores scriptas
 faucentes aut exoleto, quo e. g. pro cyptra x aliquatenus detrita proferebat speciem
 vel I; tum in cognitas ipsos, qui unice ad concilianda vel concilianda
 chronologica harmonia intenti nota aliqua chronologica immutata
 aut nota adiecerunt, non ex levitate sed animo iuvandi posterum
 usque. Nabilon: unde contigit, ut propter caelestis temporis nota
 hanc de variis Epochis vel aliis characteribus historij errorum nota
 inducerent, tum antiquum mendare aut magis dilucidare intendentes.
 Hoc ipse sepius inrepsit collectori nostro, prout videbimus: tum in
 Epochis Lucretianis, tum in annis Pontificiis, quos ipse pro arbitrio
 boni viri, ut sibi quidem videbatur, superaddidit. At quid mirum
 si in illa hypochromis obscuritate impegerint etiam viri integri
 scelerisque pure, cum hodiernos etiam historiographos in tanta iam
 monumentorum veterum in luce productorum claritate, in tam diversis
 circa chronologia opinionibus rueri deprehendamus. Interim, ut cum
 Nabilonio concludam, consultius fecisset antiquarius noster, si
 secutus Folium quemdam Sittiensem Monachum, annos incarnationis
 omnis atque Pontificum ipsis litteris, ubi deerant non inseruisset,
 sed a margine saltem notasset, ne impudentibus in simulationis ante
 preberet.

Charta I.

Diploma Ludovici Germanici
In chartario p. 2. in Tomo Subatum. 6.

2. 133
A. 852.

nomine Domini et Salvatoris nostri Iesu Christi.

Signa characteristic, e quibus ingenitas Diplomatum digno-

si invocatio divini nominis prima sede obtinuit sub Regibus
rolingis, quos imitati sunt per aliquot secula successores. For-

la vero duplex erat, una: in nomine sancto et individuo Trini-

is; altera: in nomine Dni et I. C. aut similiis generis, quarum

do hac modo ibi usu fuisse Ludovicu, tradit Mabillon l. 3. c. 4.

Q. D. Quod ipsu stantur Diplomatu eiusde hinc Miro concessu

vide in hoc presentis posterior, in duobus sequentibus prior adhibetur

Dei gratia, Imperat. et Imengardo filius.

ina ordinante gratia Providentia.

ad Aylo hodierno simpliciter Dei gratia, olim gravius ad maiestatem

uit per participiu. Sic in Diplomate 2.º Divina favente gratia;

hio Divina favente clementia.

Imperator, sed Rex Francie orientalis seu germanie, inde germanicus

huc. Juniore aliqui vocant respectu Patris; melius agnomen Junioris

quod tribuitur eius filio Ludovico itide germanico.

nam Principe.

in invocatione divini nominis, motivu concessionis subnecti solebat.

ale hic pro subiecta materia fuit, servitium Dei augmentari, Ecclesias

fructus restaurare, bene constructas defendere.

Abbas Fuldeni sui temporis eruditissimo archiepiscopo Moguntino.

847. obiit secundu Tritheimiu an. 855.

Abbas Sargalensis, ut Tritheimiq; vel augiensis, ut Buelling scribit, Episcopus

849 usq; ad an. 858.

igitur igitur hinc ordinis s. Bened. Presulit interventu usus est in

nti negotio volvens, evidenti argumento, nonaugia ab adolescentia

a potuisse suave iugum regula benedictina.

- In consilio Moguntiae.*
 Hoc anno 852. presidente. Mabano ac presente Rege Ludovico octavo
 fuit esse testantur annales Fuldenses, Mabillon, Huicling.
 i. Quenda nobile virum.
 Desolatq. verbo dicitur: et nobilitate olim titulus solis Ducibus, Baronibus
 comitibus tribuebatur. Porro alii inferioris conditionis nobiles dicitur
 per ingenium vel ministeriales.
 ii. Wolvene nomine.
 Wolfen, Wolfes, Wolfhard, et post Radiano, fuerunt uisitata nobilitate
 in Turingia nomina.

iii. cuius avus et Pater.
 Hoc fuisse comites Kyburgicos antiquissima est traditio, et probat
 ratio ex possessionibus in Dispreichu Kyburgensi sitis a Wolvene
 a. Restaurare facta. Porro arce Kyburga Ruthardus uel alemannus
 et alsatio fundata esse circa annu 700, tradunt Buelling et
 Iseling. Wolvharda filiu Ruthardi prodiat Buelling in gra
 alogia agilolphingia. cuius primu Monny fundatore agrosunt in
 Buelling et ante idu Gadastrus. Wolvhardi Fundatoris filiu fuit
 Wolvenu Senitru, Parente Wolveni Restauratoris, su ex claustru
 ditione, su ex argumentis paulo infra et in charta IX afferendis
 comprobatur.

Ex his evidenter convincitur Senitru traditio, origine Monny ad annu
 678 referentiu. na pro 1. fundatio aris et nominis Kyburgico
 2. seculo posterior est. pro 2. constat Wolvenu Restauratorem ad
 anno 878. claustru regiminis gubernasse, quis aute credat, Wolv
 hardu fundatore anno 678 provento ia o tatis viru post duo in
 secula in vivis supstitite reliquisse ex filio nepote?

an sa error olim fere comuni haud dubie dedit Fabula auri
 litteris conscripta, ab Abbate Theobaldo in valibus Ecclesie a se
 vate suspensa, in qua leguntur sequentes versiculi:

In quibus fundat quatuor ubi
 restat, nisi de ministerio fuit,
 Wolvenus nunc quatuor mihi renovat.

Ex qua arguerunt boni homines fundatione prima utique ant
 quior esse de bere restoratione facta anno 718.

At quos, de qua restoratione intelligi volunt versiculos? certe

...isius. Nonrij, jam quia gratis fingitur prius alia ante idem a
...ene juniore factam, quod sane n. potest annis 136. hoc diploma
...venisse: cum quia non credibile est, Monrium anno 678 fun-
...ta post 40. annos scilicet anno 718. indiguisse restauratione.
...igitur de restauratione Ecclesie soliq. coquitur fabula, prout etia
...us et sensus vericulora clare insinuam, quid inde argumenti eru-
...r ad demonstranda prima Monrij fundatione, qua Ecclesie funda-
...iuxta antiqua traditione aliquot seculis precepit?

igitur error irrepsit in fabula, aut: quod magis credo, et ante
...alij, versiculus: de Im. p. b. an. f. u. n. t. u. r. u. l. b. r. u. a. d. o. n. o. t. a. t. a. n. n. u.
...ingentesimo, quo cessant numerari septingenti, acceq. veluti
...letur septingentesimus; licet revera tunc compleatur seculum
...vum, quod Seniores nostri: scripta testantur, non observant, sed
...seculum, quod a septingentesimo currit usq. ad octingentesimum,
...erunt pro septimo.

non esse construxerant.

Comq. igitur avu. Wolfshardu, primu. Fundatore, circa annu. 800.
...ut alibi ex probabilitate ostenda. habemus Patre. Wolvenu. Seniore,
...post obitu. Patris non solu. Ecclesia an. 718. renovavit. Sed etiam
...ficia Monrij perfecit vel ampliavit, quod insinuari videtur per
...construxerant. habemq. deniq. Wolvenu. Juniore, qui Monria deso-
...t quoad temporalia et spiritualia restituit, imo verius de novo fun-
...it.

awa in pago Turgowe.

quis ab antiquario Ahenano dicitur non Ebois, carolus non spul. ind.
...q. h. r. i. s. l. e. m. i. t. i. h. i. n. e. p. a. t. e. l. s. p. o. n. g. i. a. a. d. c. o. m. i. t. a. t. u. T. u. r. g. o. i. e. p. e. r. t. i. n. i. s. s. e.
...lequa a Ludovico, et alij. successore Regibus vel Imperatoribus ab omni
...sua Jurisdictione exemptu fuerit.

comitatu.

comitatus erat latissima aliqua regio, plures districus vel pagos includens.
...rgoicus d. u. Goldastu, Iselinu. e. non solu. pagu. Turgovie, sed etiam
...nburgu, Sangubendu. et Abbatiscelense, nec non aliquando Seggeruense
...pletebatur. Licet autem hunc temporis titulus Ducis vel Comitis non erat
...editarius, his tamen ut tradit Ch. in. f. e. r. u. s. bona et districus a Regibus
...nhus in proprietatem, que vocabantur alodia, et per hereditaria successi-
...rursus dividebantur in plures possessores, et successore etia. ipsi comi-
...is in plures centenas, quaru. Domini vocabantur Comites. centonarij, quu-
...ntes aliqua limitata jurisdictione.

Dalhelmus.

Adhelmus idem ac Anselmus cum is tempore fundacionis, an tempore re-
...urationis seu diplomatis dati Turgovie profuerit, dubio locu. fuit. Di-
...oma Henrici III. in quo dicitur, Monria in comitatu Bertholdi restau-
...tu, qui tamen Bertholdus non tempore restaurationis sed impetra-
...Diplomatis comitis officio fungebatur, nihilominus dicendum
...presenti diplomate q. in comitatu Adelhelmi referri ad tempus
...imo fundacionis, non iuxta chronicon Einsidense Adelhelmus

ante destructionem Monij obierat, et alibi ostendam. Tempore restaura-
tionis Alalberta imperasse Sargorio.

22. Monachum quemdam nomine Gosperum
non ea gremio electum sed aliunde scitu fuisse, denotari videtur
ly quemdam. Sed et ipsa Monij recens restituti necessitas id
exequisse videtur: nec alia invenio causam, cur in Catalago san-
gadeni: Fratrum Rheno: dicitur dicto omissus fuerit, nisi qui
hujus Frater non fuerit; cur enim cum Michirano et Wolveno nomine
antiram, et non etiam Gosperus primus restaurati Monij Abbas, et
ad alium Fratrum pertinisset? cur unus iste pretermittitur, cum tamen
Fratres omnes reliqui non solum tempore confederationis anno 885
facto presentes, sed etiam sub procectionibus Abbatibus defuncti

legantur inscripti?

Ex quo autem Monio assumptum dicimus? nemini legisse me, Gosperum
in Monachum ad proposituram Monij S. Galli promotum fuisse anno
fallor 853; alium igitur tunc esse oportet a nostro, nisi dicas, eum dicitur
anno Abbatiam Rheno: in ea propositura sangadeni comitasse.
Sed cum hoc mera coniectura sit, credidero potius, ex augia, cujus Abbas
in hoc ipso confirmationis negotio inter tres Principales Inve-
ntores nominatur, vocatum fuisse, cetera in sequentibus
mabus chartis vocatus comes.

23. Abbatem constitueremus.

credibilem hic non Cur Wolvene ad Regem et non ad Papam recurrat pro confirmatione
nora Abbatibus Gosperum? Redit vancanus l. 1. de colleg. et Monach. cele-
firmatione prima hie non fuisse observata, ut quia Monachis electi essent, et
inauguratione Monij nostro aliquo comitatu ad Principem mitterentur, qui electione
ipsum in Abbatem rata haberet. Cujus hanc opinio fuisse ratio ne, quia Princeps
electio indigere fili ipso facultate Abbatem Monij intrudendi filii reservarentur,
quapropter a Monachis nisi sane per confirmationem regiam obtine-
ret. Si quoraz, cur sequentes Abbatibus nostri non similiter a
confirmati legantur? in promptu ratio est, quia cum in presen-
ti Diplomate Ludovicus libera indulserit facultate eligendi
Abbatem ex gremio, recursum iste non amplius erat necessarius.

24. Monachos regulariter regat, res Monij intus et foris.

Hinc patet Gosperum non solum administratione temporalem vel
comendatario, sed etiam gubernatione regulari veluti Abbatibus
regulari commissa fuisse: prosertim cum in statu superiori di-
catur Monachus.

25. Non aliunde Abbas constituatur.

Cum eo vero Abbatibus frequenter a Principibus darentur, vel ab
Episcopis et comitibus raperentur in comendas; eximio sane hinc
fuit Ludovicus Monio nostro concessit libera eligendi facultate
involans salutem Parentu suorum, de quo infra.

26. Eligant Advocatos.

Aliter hoc indigne Privilegium adversus advocatum insolentia,

aut advocatias violentas involantes, aut eas velut hereditarias et
fidei iura et bona monachorum sibi usurpantes, pro eo quod de
est esse modesti defensores, ut loquitur Ludovicus, cauti sunt
facti et injuriosi exactores, et quod hinc verbis exprimit Besoldy
Simpson sed Simpson.

em Bannum regale debemus contradere.
mne multiplicem habet significationem hic significat in iuri
Judiciaria potestatem. In quodam Diplomate Marci Hirsaugii
dato apud Trirkmiam vocatur Bannum legitimum; in nostro Re-
peritur per quod Jurisdictione criminalem habuerunt. intelligi
e. e. vadiano, non quae olim Regibus reservata, solebat
iudicibus vel advocatis Ecclesiarum delegari, quod eum per se
recere Personarum Ecclesiasticarum non deceret. vadiano.

Dulgo Balnunt dicitur.
hunc explicat Ludovicus per verba; ut quicumque commisi
provaricator existat. nec difficultis est etymologia, nam quae
in Legibus Longobardis significat Tutela, inquit Besoldy,
e et Muntwaltos dixere Tutores, quos nos Postmuntros appel-
us. Bal pro falso accipiunt nomenclatores, qui Balnunt fal-
Tutela interpretantur.

Quae jus placitandi habeat.
ita hic significat iudicium seu comitia judicialia, Landgericht.
Ludovico nostro placitare idem est ac iudiciaria potestate
recere. Habebatur autem Placita sub dio, et locus vocabatur
Tria publicum, ac vocato placitanti dabatur tertia pars mulctae,
in Diplomate quodam Hirsaugiensi vocatur tertia Bannum.
i vocatur ab Abbate.

de carolo du Fresne Advocati quodammodo sua Placita in ecclesiis
habebant; ac Ludovicus hoc ponit in potestate Abbatis, ne sua
us Jurisdictione velut ordinariam sibi presumat arrogare.
tuta caroli xvi ac Hildewici Patris nostri.

orat ergo Ludovicus in gratiam Hirsaugie statuta generale
entia suorum. Et vero quoad liberam Electionem Abbatis, statuta ve-
nus l. de colleg. et Mon. Caroli III. communi edito permissis
rachi, ut Abbates ipsi eligerent. Et apud Mabillonium ad ann. 992.
otius. Plus ita proloquitur: Monachorum liquide causa qualiter
opitulante ex parte disposuerimus, et quomodo ex se ipsis eligi
bbatis licentiam dederimus, in alia scheda diligenter adro-
i fecimus:

Libras auri.
unde mulcta sola, subinde cum imprecatione adhiberi solebat
clausula, de qua legi potest Mabillon. l. 2. c. 2. de Reg. Dipl.
Authenticas.

Manu propria.
ponendo Monogramma, certa litterarum dispositione nomen Hilde-
us exprimente, quae usum per Mabillonius credit, loci sub regi-
nis Caroli III. invenit, quod difficultate scribendi laboraret.
gillo nostro.

claudatus Luther l. 10. a Regibus Carolingis frequentiore men-

tionem annuli, rariorem sigilli fieri notat. Nostri Ludovici sigilli, duo sequentia annuli mentionem faciunt. Primum sigilla carolice sunt affixa, a lia pensilia. De affixis ita Idem l. 2. c. 16. chartarum novum crucis incisa, et quatuor incisura angulis revulsi, aggregata est utriusque cera sigillata iniuriore spoliata, nam utriusque signum ex parte antica et postica cera maculis, per quatuor incisuras in novum crucis angulos aperte relucet authentica iuxta descriptionem a Mabillonio factam.

34. Hadebertus recognovit.

Signo suo appposito ad eum modum, quem Mabillonius l. 2. c. 21. n. 14. describit dicens: Sub prima et Secunda stirpe Merovingica et Carolingica, cancellarij ita subscribere solebant, ut nominibus suis supponant signa varas prius involuta, per modum litterarum s. diverso modo contorta, quo signo nonnulli verba subscripsi resignari volunt.

35. De vice Grimaldi.

Hoc est, pro archicancellario Grimaldus fuit archicancellarius Ludovici archiepiscopus autem raro archicancellarius in officio functus esse testatur et exemplis demonstrat. Noster l. 2. c. 11. ceterum Grimaldus defuncto Engelberto Abbate S. Galli, quod officium a Ludovico in beneficium accepit, anno 841. unde a Prospero Monacho S. Galli vocatur Abbas canonicus, ita in se hasuisse laudatur commendatarius, ut melius e gremio eligi non potuisset. Potissimum tamen in aula versabat, Hartmuto Abbatem cum ipse successione administravit. Ruellino teste anno 865. aula auguste laboribus fatigatus ad suum S. Galli Monasterium se recipiens, tota se negotiorum assiduitate devot. obiit apud S. Gallum anno 872.

36. Acta Moguntino.

Quod, Mabillonio teste, iam sub Dagoberto Rege fuit unum Palatii regis. Nempe reges et Imperatores olim non in uno loco residebant, sed ab uno ad aliud Palatium, quorum plurima habuerunt in suis Provinciis, digressi, sua Provincia et comitia habuerunt.

Chronotaxis.

37. Dat. ab Incarn. Dni DCCCLII. Ind. XV.

cum anno 852. concordat Inuitio. Item etas Rhabani, Salomonis, Solwini, Grimaldi. denique tempus concilii Moguntinorum, secundum Baronium. congrue etiam congrua adiecit annus Leo IV. creati anno 847.

38. Regni Haldewicij.

Varie sunt Epochae a Regno Ludovici desumptae, equibus duo duntaxat usum habent in chartis nostris. Prima est a Regno Francie orientalis, quod post civilem cum Patre motum acceptus est anno 832. vel 833. Pro hac stat presumptio, quod si sumptum primitus regnum Francie orientalis, praesertim si alicuius notum Chronologicum, maxime vero Indivisum, correspondeat. Altera est ab anno 842. vel 843. quo Rex apud Viridunum in Gallia inter Franes reges restituta est. Haec in Diplomate praesenti, ubi

nullo

Da fit mentio Francis orientalis, locū habet. Hanc
iam expofunt charta priore hujus codicis, ut inde
illa patebit.

Crisis Recentiorum refellitur.

uerunt, nec ita pridem, licet quidam, qui sua magni ali-
a parvi pendentes, Diploma nostrum ea dundaxat de
era velut spurium ac fupposititium exhiberant, quod
eo exprimantur anni ab Incarnatione Domini, non;
ipfi imperite philofophantur, ante Pabulum Crasum Lu-
ici Germanici filium irrecepto. opinio hęc adventini
Pabebrochio, qui famen fāletur, non tot archidia tibi Cuf-
ri licuisse refafcitata, a Recentioribus paffim ut ca-
infallibilis recepta fuit, unde facta arbitror, ut di-
lomatī nostro ceteroquin omni ex parte authenticati-
lum cereū reficio a quo violenter fuerit extractum?
funt errorem late refutat Nabillonius, produens varia
egum ante proferim Diploma Caroli M. datum Medio
exenti anno 782. Similia apud alios Authores reperies,
apud Langiā Diploma Caroli M. pro Mario Westincen-
802. apud Crasium eiusdem pro Mario Caprudonensi
773. aliud pro Augia Divite an. 813. Item Ludovici
an. 817. deniq; Ludovici Germanici Epē Curienfi data
844. Audiatur etiā Iselinus V. Caroli Crasus ita
finiens: *quoniam ista non fūt mactata, sed mē in iugis
min dāfūt fult, Carolus Crasus fābr im mē in
inam Diplomatus, hīs. In fāfā fāfā fāfā fāfā fāfā
dinnit, welfit uba fūfifit, anil mē in, hōfifit fāfā fāfā
lon lang fōf fā fāfāfā. in confirmatōne abegat fāfā
mentā Caroli M. Diploma eiusde editū anno 811. ite
artaria quōdā. Quid ad hoc adventini, sequaces, cōci-
coco dūti?*

quis querat, cur duobus alijs Ludovici Diplomatus pro
Mārio nostro conditis non similiter appofiti fūt annis
Incarnationis? Refpondere poffem, quia ficut Ludovicū volebas
necario placuit, nam fāletur et ipfe Nabillonius, pauci
ima refpective diplomata illius temporis annis Dni pro-
ta effe. Obferuat fāmen, litteras, que in Synodis haud
paucis pro varijs Ecclefijs condito fūt, plurimū incipere
anno Incarnationis jam inde a fōculo octavo abegans dip-
ma Karolomanū in Synodo Syrinenfi anno ab Incarnat.
717. Cum igitur hoc Diploma nostrū editū fit in concilio
aventini in promptu ratio est ad quofidum.

Itaque Diplomati nostro applicare licet illud Mabillonij de quodam
caroli est. Diplomate iudicium: quod cum inspexissem, inquisi-
cera agnovi. B. c. 11. sigilla nullum appositum erat, quia M. post
annos Incarnationis novam nullam deprehendi.

Abvatoribus autem illa authoris nostri in Re Diplomatica
nominatissimi, que ordinis nostri Deus potius qua aliena
respicere debuissent. Scioli illi, quos supra indigitavi, repu-
ta inter plures octava occidit. Puniciditque falsarij, et
revincendi etiam Pseudoeritici, qui quolibet sancte facti
inrimulant.

Traditio Rinloz.

In charta. p. 2. col. 4. + in Tomo f. 9.

Ch. 2.
A. 853.

- 1. Cogitans de eterna beatitudine.
Quamvis charta hoc speciem concambij pro se gerere videatur,
motiva tamen sui eterna beatitudinis satis demonstrat, quia
a Rinlozio data qua augustinus fuisse, etque Benefactorum alio
inscribendum esse.
- 2. In villa Loucheringa et in illa Marcha.
Marcha significat coliminium, proprie limites distinguit
alicuius, ita Godes, Bolo, Speidel.
- 3. Per concessionem Godeberti comitis et consensione Fratru.
Notat Mabillon. l. 6. f. 577 de re Dipl. in plerisque litteris con-
mutationum illius temporis exprimi, eas factas esse per Ab-
batem cum consensu Fratru, quod ipsa videre est in quibus-
da alijs chartis nostris. Hinc colligo, tempore presentis tradi-
tionis non alium fuisse Abbatem nisi Godebertum, qui in
sequenti charta dilucide vocatur comes atque Abbas.
- 4. In villa Thedelinheim in alpegowe.
In villa in Thedelinheim.
- 5. Et illud quoniam meum in suis hereditariis etiam relinqua.
Hec verba non appellant supra Loucheringen, nam et in supra dixit
rat se Rinloz tradere, quidquid ibi proprietatis habebat, idque
igitur id ipsum hic repereret. Sunt igitur intelligenda de eo, quod
Rinloz auerit in Thedelinheim, prout ipsa textus connectio
exigere videtur. nimirum, quod Mabillonij observavit, donationem
sepe coniunctas fuisse cum precaria, ita ut vel ipsa possessio
donata vel aliud quidpiam donatori in beneficium vel vitalitiam
concederetur, etiam hic locum habet. Sane du Rinlozius
initio dixit, se de temporalis vite provisione cogitante, pro-
fante in ipse contractu, satis se declaravit, a se possessio
illa in Thedelinheim ad dies tantu vite repositi. Sed et ipsa ver-
ba relinqua tempus mortis denotat, quod de Loucheringen in-
ligi nequit, quippe quod actu se tradere profiteretur. Ergo in
namingo Bafforu.
- 6. In pago eleggowe, in comitatu Thedelberti, cura festibus.
Vadianus l. 5. de colleg. et monast. Suberat Ludovici Py-Lex,
ut, qui pro salute anime suo vel propinquorum dona crederent,
sub suo comite id agerent, festibusque fide dignis donatione
facerent rata. Monui nuper, eleggowa olim ad comitatu Thedel-
berti pertinuisse, unde verisimile est, ad Thedelbertum hinc no-
minata esse: ipsa esse Thurgovio comite, qui nominatur in charta
sequenti.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.

1011. Adewili Regis. anno autem I. Sergij P. II.
 nis secundus Ludovici P. III. posteriori Epocha in chartis pri-
 tis usitata incidit in annu chri 844. cui etiam Epistola
 emendavit annu i. d. Sergij, quippe qui creatus est eodem
 die 10. Febr. Huic Chronologi majores nostri. sin-
 ter adhererunt; nonnulli autem recentiora fundu
 foris domestico peritius inspicentes, haud imerito suspec-
 tione habere coperant. Nam si hoc traditio anno 844. facta
 fuisse suspicatur; vel de vastatione Alarici ea subsequuta esse
 s. vel procepsisse?
 dicat. Subsecutam esse; contra est; no quia non est credibi-
 quicquam in hoc barbarico insertu, nisi quod a tempore re-
 urationis contigerit, aut enim ante illa Alarici nullas
 possessiones habuit, aut eo per subsequutas discordias
 verso ac direpto fuerunt, ut nova omnino fundatione
 ere Wolvenus necesse habuerit. Et quo deniq; facto con-
 esse dicemus, ut ex totali primo fundationis ruina hoc
 e charta evaderet incolumis? Si dicat, ex eo, quod posses-
 siones ho in Louhringen in Diplomate Ludovici de an-
 838. non amplius memorantur, satis argui, ear in de vastate
 ne presente traditione subsecuta interijisse; repone-
 dicto Diplomate nulla etia mentione fieri de possesio-
 nibus in Carundingen et Nellingen, quod tamen indubie
 ima post restauratione nense annis 853. et 855. Alarici
 esperant; unde alia huius ratio querenda est.
 tra est s. do quia chronicon Einsidlerse, cui in defectu aliorum
 umentorum ob antiquitate fides abrogari non potest, docet post
 rdm Adelhelmi Sargovio comitis Alarim decessisse domesticus
 as Familia hurgio guerras: Adelhelmu autem anno 838. ja
 xisse necesse est, quo Adelbertus Sargovio profuit esse Ma-
 lonio: consequenter de vastatio Alarici procepsit annu 844. quo
 osens, traditio facta fuisse protenditur: neq; enim credibile est,
 factam esse ferrentibus adhuc disfidis, quis enim animu indu-
 bet Bona sua sacrificare Alarici, adhuc inter atqueq; inimi-
 pu hominu: ut loquitur Ludovic in 3. o Diplomate saxonidanti:
 tra est s. do quia probabilis est, illas guerras, et consequenter
 Alarici de vastatione contigisse sub Wolvene Seniore restauratoris pa-
 ante prout fusius alibi ostenda: cum igitur in Diplomate proce-
 nti Restaurator Godpertus a se et Fratribus electu diat; conse-
 uens est, hanc charta per conceptione Godpertus et consensione
 ratru expedita non fuisse ante finitas illas discordias redditay
 ac, ac proinde post restauratione. Fingere autem duos God-
 extos, vel quid simile foret conjectura, quo historia non cer-
 iorem ta dubia magis atq; suspecta redderet.
 i igitur meum consequentias, hanc traditione post restauratione
 fuisse peractam, ut nihilominus anno 844. quo quoque igitur autori-
 tate Godpertus unacum consensu Fratru hunc contractu inserit;
 certe non ut nerus adriatus, su quia s. per conceptione silus ali-
 quid qua advocati absissentia indigat su quia nihilominus

Nomen et Auctoritas Abbatis exprimi debuisse, prout fit in
 Babone de anno 912. Non etiam ut Dominus lovi, quia si pau-
 redita Wolvenus Tornint i Monij non statim acceptus est, quia
 igitur illud ab eo recuperatum dicimus, non ut Comes Provi-
 cialis, sed quia in fuit Helbertus, ut supra vidimus, tam
 quia in concambijs non requirebatur auctoritas comitis, per
 concessione, sed presentiam tantum, quo in chartis nos-
 tolet exprimi per verba coram comite, vel adhuc generalius
 in comitatu hujus vel illius. non denique ut Abbas comen-
 tarius, quis enim credat, Wolvenum vilitate sibi Alenaugiam via
 e naufragio erepta alteri seculari comisse? aut cur non ipsum
 ea in comenda suscepisset? Ergo statuendum esse videtur, quod
 in jam tunc fuisse Abbatem regulare:

Quo supposito et sancti Chronotaxi supra dicta, dicendum foret, si
 scidias familiares illas cepisse ante annum 944. Noime Wolvenus
 obtenta quiete Monij possessione pulcherrimam ad eius restauracionem
 mente applicuisse, ac tandem rebus profectis Gozpertu a
 Ludovico anno 952. confirmari fecisse. at nec istud sistema
 scrupulis caret. Documenta, sicuti Einsidense primum post
 restauratum anno 950. Mirium, Gozpertu in Abbatem assumptum
 ipse tradit, quod mihi quidem verisimilius videtur. si enim in
 anno 944. Mirium restitutum ac Gozperthus electus fuisset, non
 capio cur Wolvenus tam diu distulisset regia confirmatione, qua
 ipsa Mirij ex unguibus inimicorum hanc erepti necessitas obli-
 videbatur. aut quid acceptu notabatur ac Rege, qui illis annis
 pace siquidem cum Fratribus jam jam composita, ut plurimum in
 Germania versabatur, ac etiam anno 948. concilia Moguntis
 rona celebravit?

9. His omnibus serio pensatis, mihi quidem, salvo meliori aliorum ju-
 dicio, probabilius videtur, prodehnt charta non nisi post con-
 firmatione Gozperthi condita esse. At qua ratione in hoc sup-
 posito salvabitur Chronotaxis? haud difficili, si modo annus den-
 tificius a copista rejectus non attendatur. Procha enim Ludovici
 duplici modo expediri potest, id siquidem observavit Mabillonius,
 antiquitus in chartis privatis subinde numeru undecim scriptu
 fuisse duabus unitatibus majusculis; que parte in charta nostra
 legendu foret, anno undecimo Aladovici, qui incidit in annu christi
 853. non certa et experta est, potissimas chartarioru antilogias et
 mendas contingere circa cyphas numerales, seu deinde errore referre
 in incuria scriptoris, seu in aduclitate autographi, quod cypha alia
 pro alia e. g. I vel V pro X. copista profingebat. Hinc correctione saepe
 opus est, qua et ipse Mabillonius non semel abiqs scrupulo adhibuit.
 Simili igitur modo potuit contingere, ut in charta nostra cypha I
 pro X irrepserit, quo pacto rursus eveniret annus regni Ludovici
 VI christi autem 853, que nempe etiam sequens charta sub eodem Goz-
 perto comite et Abbate data est. Et vero ipse charteru ordo hunc an-
 nu exprocece videtur.

Concambium Theonidis Presbyterii.
In Chart. p. 2. col. 4. * in Tomo fol. 10.

7 143

Char. 3.
H. 853.

Scripto cum manu advocati mei
in manu, id est per stipulationem, in die festo, sabbato, videlicet
at Varianus, alio charta habent, manu notu stabita, quo erat
vula usitata, esse Gotard, in memorans, et cum manu advocati,
et Hoyti.

Admuringa.
Hundingun.

pertus comes abp. Abba.
loc satis in chartis procedentibus.
contra mihi altera agru.

na itaq; concambium est, nec inter Benefactores referendū
et o, quamvis enim agru, que cum a agro Monasterii comuta
ab ihere pro remedio animo suo parentumq; suoru sibi
tu fuisse profiteatur, non tamen simili et ipse intentione
Mriū transtulit, sed contra agru aliu accepit.

no Regni Lud. XI. Mense Mayo IV. Nonas, i.e. Foris.
Anno 853. in que incidit annus XI. Iudovici, ac etiam
era Dominicalis A, quo cum affixa sit Trigesima Aprilis,
sequenter diem Foris respicebat IV. Nonas seu quarto die Maj.
omittatu Hilberti.

em iam supra ab Anno 858. Surovis imperitasse dixi.
no VI. Leonis Pape IV.
re pro more subjunctis copista, nec tamen exakte, cum enim
no 847. die 12. appo. creatus sit ille, consequentes hoc anno
3. in Mayo iam currebat annus VII. regnantis.

Traditio Meginard Presb.

ch. 4.
H. 854.

In Chart. p. 3. col. 1. * in Tomo fol. 10.

Meginhard indignus Presbyter.
betur in catalogo Sanga Senri Tracta Renoviensi ordine qua
perimus. unde liquet, ea factu fuisse Monachū Renoviense.
sina gratia compunctus.

hoc contextu elucet animus Meginhardi Monastica Professione
stectendi, renuntiando omnibus.
termino Mellingen, tam terris, mancipiis.

de infra n. 7.
remedio animo meo, Patris, et matris, fratris et sororu
proinde omnes in album Benefactorum, sicut Meginhardus in
a Confratru referendi sunt.

ubi locu et nutrimenta habeat.
a qua hoc verba plus non videantur indicare qua Probenā,
Sicutis fomen satis constat, Meginhardi non meru Probenariu,
veru Monachū fuisse.

tit. in Neuro-
logio

Kal. sept. regnante Rege Hludewico
hac chronofaxi certus annus reprehendi nequit, edo autem chartam * a quia Wolvenus
quit, post annu 853. quo procedens, et ante annu 856. quo probabiliti, in alibi dicitur
uens charta confecta est, hoc contigisse, unde copista anna I Benedic. in traditione
III adiunxit, qui creatus est anno 855. dies 1. aug. coteru festus anno 855. facta bene
ab illonig, apud Francos multas reperiri chartas ab 39. ubi notis chrono videtur, melius tra
quus, aut certe dimidiatis ut: in mense Feb. regnante Karolo, regnante ditio Meginhardi
ge Rudolpho. ut etia sit et in hac et in alys. unde copista notis ponitur anno pro
it, pro suo rempe arbitrato, prout chartaru edo antiquioris chartarij.

quo sine id sepius non potuisset proflare & exigere tibi irreligiosus.
 7. In curse quia traditi.
 curti's non sejt.

Charta V.

Traditio Sigemar's.

In chartario p. 3. col. 2 in Tomo 85. A.

1. Virginitas.

Cum hic non loquatur Sigemar ipse, sed de eo alius; constat, hanc chartam non exhibere ipsam originale donationis, sed relationem factam in historia, qualis etiam habetur in Mss. Bibliothecis, et inveni potest in 5. Bp.

2. Nobilitas.

Vide chart. in 10.

3. Cella, quod dicitur alba.

Quid cella alba, explicat Mss. citatum his verbis: cella, que nunc dicitur S. Blasij, Clarius Mabillon ad an. 963. cella S. Blasij primitus habuit nomen cella alba. cellas autem p. a celando dicitur, fuisse loca solitaria seu solitarius dicata, in quod velut religionis gratia se reciperebant Monachi, testatur Goldastus. Tale fuisse cellam albam scribit Buelling in chor. const. ad an. 801. his verbis: ad S. Blasij in Hesperia heremitico vito pluribus iam seculis ibidem felix prima ecclesia, monastica iuxta leges S. Benedicti plurimam ante annis adiungunt sanctissimi loci ibi incolam, qua Abbatiali honore insignirentur, cui eorumque Prioris titulo prefigere aliquis. Idem ad an. 887. ait, Hesperia in partibus nostris condita S. Blasij, susperki et Georgij effloruisse. Cum igitur Senore huius charta cella alba circa id tempus Mario nostro fuerit incorporata, nullus iam dubio locus est, quin religio Benedictina statim per religiosos Hesperios ibidem fuerit introducta.

4. De nobilitate ibi servitium S. Marii.

Num in cella alba, an in Augia Bthemi? ambiguit? ambiguit sensu fuit.

5. De semetipso et filio suo nomine Liuthere.

Mss. habet: pro semetipso et filio suo, cui nomen Liuthere Monachus. Et vero in catalogo Sangabensi Fratrum Hesperios habetur Liuthere Presb. ordine 4. m. unde colligo, adhuc eum vixisse tempore incorporationis cum Sangabensibus in anno 885. De hoc alibi.

Num porro Sigemar semetipsum filio suo in religione iungere, et non est, probabile tamen, quia in dicto catalogo habetur Sigemar Monachus ordine 4. m. que pro in multis ante filium annis obijt autumo. Nec id raris ea estate, ut quis in senectute iam con- esse se se religioni dicaret.

6. Sub Rege Ludovico, anno Nicolai Papae.

Cum cella alba inserta sit diplomati Ludovici edito anno 888. die 12. Aprilis, Nicolaus autem creatus sit eode quidem anno, sed die 24. Aprilis: evidenter sequitur, hanc donationem ante creationem et Nicolai factam esse. compilerator igitur produxit annum incertum pro certo, cum alium forsan sciret, circa hos annos factam hanc incorporationem. Ea autem hoc charta refert donationem prius factam, ad sumum statum potest annus 856.

Charta VI.

Traditio Landfrith.

In chart. p. 3. col. 2. in Tomo N. V. K.

1. Ego Landfrith.

Comite fuisse crediderunt, qui eum veritatem et insigniis comitis erant nunt in picturis, hanc dubie induiti, quod in charta N. legerint

Scripta comitem Landfridum, quasi vero idem nomen non potuisset
petere cuius ingenio. Sane traditio hinc innominata non videtur
e tanto latitudine, que comitem adsequet. Siquidem Changer in
vsa VIII. plura tribuisse videtur in eadem villa aut circa illam.
o remedio animarum mei et Patris et fratris mei.
igitur coniunctim inter Benefactores referendi et Negroligio in
endi sunt.

allegowe in villa alaffin.
Non in fawratz aut dicit.
hi alba Antwart proesse videtur.
Tabillon l. b. f. 571. de se Diplo: in notab. verba videtur, non in
sua fictione et improprietae, que veritati contraria sit, uti quida
pseudocriptii somniant.

Abbas Antwart
reperitur in catalogo
domini propterea
ex vetustissime
die l. Galli apud
yob.

ni Antwartam regimen adire ante annu 858, quo Wolveng dona
t induit, credibile est, na alias Wolveng ipse hanc Provincia
sepius, prout arguitur ex Diplomate Ludoviciano de eode

I Kal. oct. die dominico.
uit ergo Littera dominicalis E. que occurrit anno 844. 850. et
61. Hunc posteriore a Copista nostro agnitu fuisse, probat charta
ordo. Tulunt tamen, qui primo velut intuitu hanc chronologia
no 844. verificari deprehendentes, nec ulterius indagantes, hunc
su annu presenti charta ac consequentes regimini Abbatis Antwart
signarunt. at contra est iro quia hoc asserendo incidemus in eode
pupulos, quos in Henlozio fuzi exposui. contra est 3.°o saltem in
teratro falluntur Seniores nostri, qui ta traditione Henlozy qua
resente Landfridi eodem anno 844. affigant, cum tamen ibide
3. non sine ratione ostenderim, proter Godepertu eotempore nullu
iu Abbatem admitti posse. contra est 2.°o quia in eodro logio
rgabendi proponuntur tres Abbates, Wihrom, Wolveng, et Anthra
indulcie divine quo sibi intice successerunt, nempe Wihrom, Wolveng
inte Anthram; aut cur Godepertus amitteretur, si inter utrumque et
phram media esset?

proi. fuit mea
copisse
pro 2.°o. probat ad
pala alia fuit da
su. vel wolveng. h.
veracitat.

ihilominus certa est, aut hanc aut charta VIII. Changeri aut forte
tramq. proponenda esse Diplomati Ludoviciano de anno 858.
ippe in quo iam continetur glossa. Igitur in alterutra salte corrigi
es est Copista qui in presenti charta per XI Kal. designat annu
si in Changero autem per annu Ludovici IX. annu 802. errorem
tem contigisse necesse est in cyphris, prout centies contigisse fuisse de.
schendel, qui ad amissim revocaverit chartas a Mabidonio Radiano et
lis copiose ulatas. Si igitur error contigit in presenti charta, inde est,
ad locu XI. Scribi debuisset IX. V. vel XII. quo pacto eveniret
annus 854. 855. vel 856.

ant forte utraq.

antwart. si
sub Wolveng, ubi
esse eius confirmatio
in diplomate 2.°o
n' aliu

proesse videtur
Tabillon l. b. f. 571. de se Diplo: in not. verba videtur non importat
fictione et improprietaem, que veritati contraria sit, uti quida
pseudocriptii somniant.

I Kal. oct. die dom.
die 21. Sept. Signatur littera E. fuit dominicalis annis 844. 850. 856.
controversitur quona horu data sit charta nra? quod hinc hoc dependet
Galicia, in Antwart Abbas Godepertho pro - an proponendus sit? impi
ris autem presupponi insubsistente esse quorunda opinionem, quod utiqz
Henlozye. Et Landfridi traditio eodem anno 844. practe hinc, nam ut

hec charta ineta
uigenda omis
procepsit traditio
Wolveng a 858.
fuit. nuto ipse
hic pro 2.°o
legendu esse IV
Kal. oct. q. h. o. l. i.
sera c. cor. epi
te anno 857.

Kal. Jul. sub Regia Nicolao.

Natu Nicolai rarus a scripta conjaturaliter adjectum esse
stat quia Waltheria iam habetur in diplomate 800. Cudo
ei, de quo vide, quod dixi in charta V. n. s. Hinc in annu
chem 857. nem vero 85. Junij referenda est.

Charta VIII.

Traditio Ranger et Adalnu.
In chartario p. 3. col. 3. in Tomo N. 5. 2.

Anno 858.

Nanger seu uxor mea Adalnu.
Cui non Adalnu legendum iuxta Gotastum. Porro utriusque
carito et uxori dicitur commemoratio inter benefactores.
eorumque innumerabiliu ibidem requiescentium.
ego Monnu nru illo iam tempore sacris Reliquiarum diti
s pollebat.

Alapin.
Alapin, alapin, erleson im Schwarzwald.
XX. Lud. Reg. Anno III. Nicolai Papae.
Annus Ludovici Pm posteriorum Epocham incidit in annu 868.
annus Nicolai III. diuenerit.

Hoc certum est, aut Traditionem Landfridi, aut hanc
angeri quia utraq continent fundatione in Alafia, diplomati
Ludoviciano deo preferendam esse. Compilerator chartarij utramque
remisit, quod putaret diploma Ludovici primu anno 868. editu
esse. Et forte non absq consilio ita promisit, nam hoc lan-
gi illa Landfridi Donatione multo amplius, ac digna proinde
uisse videtur, quod diplomati Ludoviciano in quo traditiones
inoris nomenli, presertimibuntur in secreti. Poterit igit dicit,
Epocham hui ab anno 852. desumenda esse, unde resultaret
annus 852. vel, quod in chartarijs frequens est, errore in cyphris
sensisse, ac pro XX. scribendu fuisse XV. ut eveniat annus 889.
il Tenig die cum Madilonio l. 2. c. 28. de Re. Dip. chartas
nationu non raro longu post facta donatione fuisse scriptas.
illam nil derogat historie, si charta hui annu 858. puta primu
ius primestre affigamus.

Charta IX.

Traditio I Wolueni Posturatoris.
In chartario p. 3. col. 4. in Tomo N. 5. 3.

858.

Remittis ad chartam sequentem, quod ibi reperitur spe-
cialia quodam hic sentilabo.
Parentibus inter se coniungentibus.
Non solum Progenitoris, sed etiam contranguineos et cognatos suos
eliter, illi nomine Parentu intellexerunt. Ita Madilon in annal.
seru. ad an. 743. Chronicon Eiusdem huiusmodi tragedia ista
in talibus circumstantijs, quales ut super noui, ab impartialibus
Litticis non solent contingi, describit in hunc modum: ista ubi
pult quibusdam gessit, und dat Landt Non se voluerunt
esset curat, Nam D. 3. huiusmodi, huiusmodi mit nimiam primam
XVIII. und finam primu in Epocham huiusmodi. Et dicitur
et huiusmodi Dan quid huiusmodi esset. Effi potest

nicon istud confundere videatur Wolvenum, qui in guerra
illas cum Fratre incidit, cum eo qui Honorium restauravit. In
sione hñ faciendā esse, suadent sequentia argumenta.

- 1. in Parentes.
- 2. filij et filia.
- 3. MSS.
- 4. nomina.
- 5. vult.
- 6. alia.

3. Ino quia Chronista Wolveno in illo lecto domificio si-
cum attribuit: sicut et MSS. quoddam nōtum filiam
Diedhergam. Restauratorem autem liberis caruisse deesse
infra ad annū 888. his verbis: Nūc sūt se Wolvenū
Kint, exorū in sin Alo-Ste rinos, wōrdt Mūn-
gāinst, Sū in wōst gēlofot wō. Si pater, filium et filiam
suis interea devixisse: cur quōro, Chronista id non expressisset.

Ergo cum Restaurator valde doctus dicatur, ut ad hunc
honorem promoveri mereretur, non videtur ad statum conjugalem
catus, aut in illo tot annis vixisset fuisse, praesertim, cum
illo tempore nobilitū filij non nisi, qui statui Ecclesiastico
diati erant, ad altiora studia et. D. Alteras applicarentur.

3. Ergo Restaurator in hac ipsa charta, vult memoriam
u Parentū suorū defunctorū haberi, cur non etiā coniugis ac
lium, prout fuit ipse Ludovicus in sequenti Diploma.

4. In Manuscriptis Bibliotheca Wolvenū nunquā ab
Antonomaria Restauratoris legitur, nisi, ubi ei filia attribuitur.

5. In 10838, quo probabiliter cepit bellū illū inestina-
Wolvenū Restaurator filium habuit eum iam etatis, ut pater
his inter villas durbas sequi posset, prout Chronicon insinuat; ei-
dem ad minimū 20 annos, Parenti vero tempore inili maximū
ad minimū 35. annos concedere debemus, neque enim illo tempore tam
prematura, ut nostro, conjugia frequentabantur. Hinc sequetur
Wolvenū iam dum anno 861. regiminiē abbas alis onus, suscipere
iam fuisse senem 70 prope annorū, imo 80. si cū alijs antea
sum inter Gōt-berū et Wolvenū interponas, quis eruat.

Denique 3.0 controversa decidit Restaurator ipse, dū ait,
Mūj devastatiōe contigisse Parentibus suis inter se non sicut
litigantibus, adeo ut ipse non fuerit persona principalis inter
gantes.

Ergo inter Wolvenū et Wolvenū, ut inter Patrem et filium distin-
guere oportet, Eae sūt facinorā historid seriem: alio meliori
vicio.

3. Rutherfordus Alemanid Dux, comes Turingid Kyburgi Fundator
duos reliquisse filios reperitur, superba dicit Alemanid, et Wol-
scharda Kyburgi comitem: sume pro Fundatore agnoscerunt semper
maiores nostri, at de Fundationis tempore hodie dū discipulatur. In
missa iam insulsa illa quorundam a se sequi circiter Souulo opinio-
one, quā in scholjs ad chartā primā refutari, et cui remota
que sciam adhaeret;

Griffard corā
unde colligitur
vult in hñ
ad hñ purquā
goria p. tinuisset.

Alj satis veritati consultū fore arbitrantur, si pro in opinionibus
sā seculū abrogarent, origine Mūj ad annū 878 revocant
at cur ad hanc determinate? nuda hñ ratione invenio.
variq; alj, in historia solertiq; indagantes, quos inter protipua
clabilloniq; annū Fundationis 800. vel circiter statuerunt, Fu-
damentū desumentes ex Legemā S. Fintani, ubi anno 800. cl
entā in Rheminsula induisse, et monasticū perfectioris normā
sentibus, in hñ se dicitur et futuris. Huius sententia nescio quā

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

noni possit, siquidem Wolferardus fuisse dicitur, qui s. Frisianus scilicet
adrenic comitalem habuit, at eodem anno 900, in suo throno
adhuc fuit.

Wolferardi filium fuisse Wolvenum ex dictis constat, cumque
etiam Hugobaldum hildburghem comitem, alium proterea Fratrem habuisse
desur supponere chronica Einsidense per verba: Item dicitur, quod
ad hunc usque non minus hunc comitem hildburghem in dicit, hinc
non in episcopatu dicitur. Post mortem igitur Adelhelmi,
ia Wolveni huius Patruelis fuisse successorem comitis dicitur
no, circa annum 838. quo Adelbertus Sargovio profuisse
habilitate asperitur, ora sunt bella illa intestina, ex quibus
fuit, ut loquitur Restaurator pene stirpata erent. Quamvis
viderint illa litigia, et an Wolvenus lenior q3 intermotu, vel
vilitate sua in quietu Monij possessione restitutus fuerit,
ertu; hoc autem probabile est, Wolvenum hunc non ante
na 847. ut patet Langius, animum ad restaurationem applicuisse
q3 ante annum 850, vel 851. quo Antwarto Abbati de

no Godeberta subrogasse videtur, persequitur.
Si quis miretur, unde facta, ut privata lites Familiae
burgie non oiaq3 auctoritate Ludovici aut per missa dani
a vel comite Topito ac dirempta fuerint; recolat civi:
8 discordias et bella, quae Ludovico ab anno 838. usque ad
843. cu Fratribus suis ab nova sibiq3 proindivisa hore
alib divisione a Patre Ludovico Pio, instinctu fuisse
vicio suo facta intercesserunt, recogitetur, procardion illi
sa inter arma silent.

lum ulma, anno 838. regni Ludovici Regis in orientali
ancia. mense Febr. XI. eodem mense die Saturni, pro rege
esente VI. anno et Nicolai Papae.
unus 838. Ludovici Rom Epocha posteriore, ab anno 842. desump
ta incidit in annum chri 868. quod mens copista fuisse colligi
et ex charta sequenti data anno 846. regni, cui ad notavit annu
868. et licet annus 846. Ludovici Rom posteriore Epocha
recordaret, sicut et annus 846. Nicolai similiter a copista adje
si discrepat tamen Littera Dominicalis B, quae semper est pro
na chronologicis nota.

Proterea in notis ad sequens Diploma Ludovici evidenter dener
trabo, tam idud ipse anno 848 conditum, qua etiam presente
charta a Wolveno regi Ludovico presentata. nam quia Littera
dominicalis B. propria fuit eiusdem anni 848 et in chartis
anna regni Francie orientalis profereatibus prima Epocha
C anno 835 desumpta locu habet, ut iam olim pronomeni.
ed hoc ipsu difficultate augere videtur: na sicut hanc Epocha
nus 838 Ludovici non cum anno 858 sed 848 conveniret,
quid sum? nunquid in chartis proestim copiatu error circa cyphas
occurrit frequentissime, et quid si copista studiose namora annu
matasset, sicut et adiecit annos Pontificatus ut opinioni suo auom
ardaret et ad salvanda hanc antilogiam eius cessat modo in hedi
comatua fundatq.

Allegari iam nuper stabiliora afferentem, chartas donationu[m]...

- 6. Siquis vero e imprimis tram dei...
7. Signu[m] Godeberti comitis...
8. Illam potestativa...

No 898.

Charta X. Diploma sua Ludovici.

In chartario col. 4. & in Tomo etum. 7.

1. Vir venerabilis Wolstene. Hinc patet, Wolstenu[m] iam prius Monachum induisse...

ab inimici finib; i.e. propinquis Wolstenu[m] qui ei hereditate ibidem auferre voluerint.

Fidelis Vassus noster. Fideles, ut notat specul in Beroldum, dicebantur ingenui...

2. detulit quoddam scriptu[m] nempe traditionis sue charta, de qua supra.

inf # i.e. Langewisa, Flurringen, Talshering

4. aliarq; s. reliquias ibidem recordans. Tylabus. s. reliquias continetur in quoda[m] antiquo MSS. Bibliothecae...

inclusive accipienda esse videtur ex eo, quia Wolstenu[m] sicut abbas ad Lauffen sic et alias possessiones, quas adhuc retinebat, pacipere debuerat.

In charta procedenti habetur: excepto, quod ad Loufen tradidi. in vidi Germanico habetur: inf gromon, ubi in, dicitur in fine domi...

Item quam a Loufen unica a Wolstenu[m] tradita ac postea ad Godeberto C. comitatu[m] esse testatur charta XIV.

sicut legitima via descendit de Rake in Haselbrunnig. Beroldus V. legitur in vidi. sicut C. Hess. pates, ubi comitatus...

Marginal notes on the right side of the page, partially cut off.

Ergo si per hanc scripturam fines et districtus alicuius territorij
ignoscantur, simul quoque inuente, quod dominia et iurisdictione ad
districtum pertinent, cui presumptioni est standum, nisi aliter
licetur.

districtum modo descriptum cum pagis inclusis antea non per
ipse ad comitatum seu centenam Kyburgensem seu Turgoviensem
pate ex eo, quia, plerumq loca hic nominata ne quidem hodie ad
urgu pertinent. Exemplum vero esse per proreus Privilegium ab
aliena iurisdictione, constat tam de modo abegata de solo
ina, du ex amplius dicendis. Quando ipsi aut quomodo comitatu
urgensi subiectus? puto, cum comes aduocatibus nomine supra
iurisdictione olim administrantes, ea successore sibi usurariare
vultis unde merito cum P. Renner in quadam charta nepis an
mento, exostulare possent contra Sigurinos, ut ostendant titulu
in idis pagis iurisdictionis.

tradidit illi res
propietas sue.
ut patet, ante hanc
traditionem etiam
nulla habuit funda
tionem, si non vel
ante restauracionem
habetisset signa,
pata eius in ipsa
restauracione a Wol
veno accepisset,
Ludovicus cepit
mentionem fecit
set, simili. hie p.

Ita mediū Fundū Keni.
latio in exerepe in utraq parte Keni concedit a Ludouico
diplomate etio
in ipso loco, qui dicitur Kinawa.
et proinde principaliter quod exemptione supradicta.

et in ceteris, i.e. Markella, Edelrichova.
hinhoven. non est illud de quo sumptus l. 16. Bruchspoyden
per illud intelligitur Bruchon, prout ipsa situatio indigitat. hinc etiam
vidimus Germanice interpretate Bruchon.

in hoim, qumna, chronicon longobense apud Gallarta testate, de
craspa Italia pacifice subiugata locu nōc sturkem (quod idem
eum stam heim seu summan asserit Godefridus, s. 9. thmaro, Retorio
Gadi, s. imperatoria tradidisse potestate. sumptus ita habet. Craspa
Enn Künzsanpas hiet Harmuton ubrogem a. 884. ubro
Obrotinich unū dicitur abbas bressovini Episcopus sibi, sibi, sibi
sanctum samis. im fuggow sagivomda pon dan de miffon
Anon 9. iofon pofpob. Erantur fuit Anthon Conrad I Bischof
mon Non costant unū abt Gu. galon eius sibi bressovini unū
Hof bressovini sibi pofpob: et an 1164. an die 7. h
eius bressovini sibi pofpob. Recognitante nōdo lū facta a Wolveno tra
tionem Marij in dom inu Caroli Craspi, du hujus singulare
qu s. Gallu propensione suscipio inchoit, eunde imperatoria potestate
hanc qualemūqz Thenaugre proprietate in stamheim ad dicitu
galli prax stultit.

Abincwilare. non est illud monasterium apud S. Galli, de quo Rho
inger in notis ad Yadianu: sed Mörlon, nam in sequentibus chartis
dicitur pertinere ad Loufarrū mare sum, unde etiam in vidimus
romanico interpretatur Mörlon.

eda alia atqz, wa effeicha.
uerantur confirmationi regio, non quod ab ipso Wolveno ad monio
adite, s. non traditione anno 888. a se facta recens a pifihoni
bus fundato sint. Tu cur nihil sit de possessionibus in Louhringen,
Bselnheim, Padmuringen et Chettingen? an ideo, quia in istis
mutato vel alias alienato fuerant, an quia in meris prodiis ab ipz Juris
atione consistebant? an, quia certe alio pre sustentatione monachoru
uerunt affigato? an quia Wolveno, in vice vilaru ad Loufen Miro

Hofen. Postmodum ait: ultra non gret, se non nimm
in castellan amant ardisa dem gretst, quodstis riths dings
magis hincst, mansi. Deniq; subiuatit salius conditib
si libero et nobili gnomam, und salia pro libero bino
giali.

cepto dicitur fuit sensu, an ea - vel inclusive sit accipi
si exclusive, aut per terra salia intelliguntur
alia seu poy quata ad alios priuatos spectantia (qualia
lo districta quoda fuisse, probate ex traditionibus postmodum
tis; vel cuiq; vestigia nulla reperimus. Denotantur postq;
nilitibus seu nobilitas pro. binitio regi. prostando in terra
espe: in quibus Wolvenus nullu jus soluit, nec proinde in
sua transferre potuit. Si inclusive, per terra salia in
gi debent emphytheses, muniti d. 6. Essequit, quaru
tu sola dominia ad Wolvenu pertinebat. per Manros
e bona allodialia per traditione Wolvenu Manroa propria
que mancipis seu homib; propriis solebant locari. In
in successu autem eporis pteratq; etiam in emphythesin
retua sub centu annuo, prout colligitur ex antiquis documen
tris. Quidquid dicamq; hoc concedendu iusto, plura alia
agis supra memoratis bona entitisse proter iud. Manros supra
to modo acceptis, quippe qui latitudine illiq; distictas
siqua adquirent.

manipia CCC. quorum nomina in sua traditione conscri
sunt. apud Goldastu invenies l. 2. p. i. charta 39. ubi post
pleta traditione scripsit subnecitur catalogo mancipioru
allo traditoru, qui sic incipit: Breve de illis hinc, quon
ista fecit, hoc est, Wintrolt, Rathlega u. Plura autem hinc
manipia quam Manri recendantur, cu e illa successu eporis
simpliaenti, n poterant, singulis ioti emphytheses vel manri
signari. Sed alii erant coloni vulgo Bauern, ubi firmant ad
quaslibet et servitia dastinali, qd hinc etm pars aliqua
or fundi pro cultura assignari solebat. Ceterum duobus ad
10r coniunctione et mancipia annexum terra salia, via ut
excepto supra utraq; erat. Ex quo ipso colligo, dicta particula
cepto non exclusive sed inclusive denotare, nam ex statu ipso
pati mancipia ista Wolvenu ad Manria tradita fuisse. Sensus igit
d, quod Wolvenus naves supradictos tradidit propter, seu ultra terra
licia et mancipia, que etia tradidit.

De colligo, quod iam supra tetiq; sermone esse de mancipis,
universin sed de illis solu, que ad districtu Turgovie pertine
ant, na hunc sola Wolvenus in presenti traditione Manrio donavit,
si patet ex charta procedenti
tra veniens ad nostra certem hoc ulma.

ia sunt discepta terra. In quo Wolvenus bone sua ad Manria
adit, tradidit Manrio charta conscribit quod denotatur per verba
autem aut hoc actu habuit p. 2. quo charta traditionis Ulme
gentavit regi pro confirmat oris Francofordie recepit, quod signi

fiatur in dato Diplomatis.

Cetera certis alia dicitur vilitiana, Curia in septuaginta
gia, Henricus de pindant vltro gallos, ex glo suis etiam
Alma, iuxta Genum. Curia Vadian in chron. Mas. Palatia
Regale.

18. In denominatione nra atq mundiburdium omnia tradidit.
Beroldus v. mundibura. Jus clientelare vulgari nomine vocat
Mundibura, quod vix significat originem sicut in d. s. i. om.
advocata, secundum Ertellia in Atlante.

Hoc a traditio in defensione ac dominium regis, ut p
gitur ex Chabidonio et alijs, non e operabatur effectu, qu
honra ab o. aliena potestate fuerint libera, ita ut antiqua
pope Carolinga diplomata explicant, nec comes nec Episcopus ulla
iudiciaria potestas illud quicquam Juris habere, vel ad cau
audiendas, vel ad vestigalia exigenda &c. Quod in su Ludov
nulo inferri exprimit in sequente novu. ut nullq ea suc
rites nostris, neq comes vel ulla potestas ad profatu Mru
latemp, illiq seu monachos illud consistentes, ubi unquam Episc
quietare aut aliqua molestia ingerere presumat &c.

16. Quatenus dicitur vito suo sub nostra defensione tenet.

Sicut Wolvenus Chruu cum suis possessionibus Ludovico, ita et
iste Wolveno contradidit pleno jure tenendum. hinc postmodu
Affian Abbas. Dnu Lou se nominat in charta seq. et kalis in al
alijs agrositur in 12. 17. et 19.

17. Post eius discessu liceat monachis &c.

Ergo n solum temporale sed etia regulare Regimen ita comit
Wolveno, ut saltem eo vivente monachi n habeant potestate
alium proter ipsa Abbate eligendi. Hic ra dubitatur, an v
statim ab hac concessione Abbaticale regimen apprehenderit,
vero post mortem Goz certi postea subsecuta?

Prior sententia verisimiliter non nullis vira est, su ex pro
centi textu, quo Chruu Wolveno comititur a dei sententia
fidendum, su ex textu presentis per verba post eius de huc
discessu, qd inui videtur, nulli aptius electioni locu fore
post obitu Wolveni consequenter hanc a Epore hujus conce
statim regimen accepisse.

Abhilominy standu, iuxta chronico Antwarto primu Einside
succesisse, quod Wolvenu Goz certo successisse aperit anno 8
cui documento in dulis fide derogare, reliquum mibi duertm
accidit, quod nec ipse qda nulla Abbatis vel Abbatis mentio
faciat, fecisset a hanc dubie expressa, si per hanc concessio
Wolvenu actualiter in Abbate instalasset. Ex textu a utroq
plus non evincitur, quia Regimen Chruu Wolveno ita comendo
fuisse, ut eo vivente, etia post obitu Antwarto, penes ipsum
fota circa Abbacia dispositio, ne monachis liceret, nisi post
veni etia obitu, aliu ex gremio eligere.

Caballu unu et scutu cum lancea.

annua hoi relagii
quo vocatr srodin
quid seste vadiano
in chron: 1185.
Hec erant ordinaria dona Regibus debita in recognitione de
fionis. Gumpflus memorat, eundem Ludovicu in conventu ubi
habito: forsan hoc ipso anno 856. 12 Chruu sangabentis ex ip
Darlurh R. duos caballos, duos clypeos et duas lanceas. Imo.

iam episcopi similia dona annua sibi reservarunt. et alijs a se
fundatis, dotatis vel restauratis, ut exemplis demonstrat. Nabilonij
anno Hen: ad an. 886.

re procepta auctoritatis vestre
habiter. l. j. c. 5. De Ho: sigl. ait; Diplomata ita dicta fuisse procepta,
quod in futurum dabantur, ad distinctionem Iniculatorum vel Eductorum,
et dabantur in presentem tale igitur proceptum est presens diploma proci-
turo tempore veritatis.

de Mansionibus querere.
Sedur v. n. s. p. Mansiones sunt domus, vulgo dicuntur, in procijs
vicijs, et alijs antiquitus constituta. Item mansionarii sive mansiones
dabantur ea loca, in quo quis jus habebat divertendi et hospitandi.
et jus imprimis competit Magnatibus ac Patribus in M. s. y. quibus
et advocati, et non desunt in M. s. y. ut scilicet possint s. y.
sunt s. y. s. y. in legibus, in M. s. y. in M. s. y. in M. s. y. in M. s. y.
Sunt, et si quod similia omnia existunt. Hinc etiam teste Nabilo
io l. 5. c. 3. n. 3. De Ho: sigl. dicitur; Diplomata dabantur
his et vel evocatis a Principe, ut publicis vehiculis, mansionebus
evocatis uti possent. In hoc igitur punto tam sumptuose quam oneroso
pensavit Ludovicus cum Rhenaugia.

post Abbatem in itinere proficere.
Procijs causa Feudorum conferenda fuisse, ut Beroldus verbo Ep:
l. Reges, qui sede fixa non habebant, sed ab uno ad aliud Palatium
iradebantur, vassallos haberent comites itineris, imo et expeditionum
licentia e. licet enim teste Nabilonio in annal. Hen. Carol. et
ormatio capitulare ediderit, ne imperatorum Episcopi et sacri Ministri
militiam ire compellerentur; Ludovicus s. y. Pius eius filius distinctioni
in fuit in concilio aquigranensi inter statuta, que dona et militia
nol facere possent, vel que dona sine militia, et que nec dona nec mili-
tiam sed solas orationes pro salute Imperatoris s. y. filium eius ac pro sta-
tate Imperij. Quia sumptuosum a fuerit hoc iter hostium, ut licet Na-
bilus in vita s. y. ad colligenda ex Hungaria, qui esset, s. y. s. y.
lli Frederico Imperatori pro redemptione unius itineris in Italia
tulisse 300. marcas argenti. unde coniecit, quanti momenti fuerit
se Ludovicus erga Rhenaugia gratia per se, nec in itinere proficere
presta: plane nequioran de procijs magis Wolvani, tam insignia pri-
legia impetrantis sollicitudine, an Ludovicus concedentis magnifica Libe-
ritatem: quo tamen magis elucet charta XVI.

post servos istius M. s. y. variis constringere.
imile fere nostro diplomati est illud Caroli Calvi. Paris Compendium;
mo 877. datu apud Nabilon. l. 5. f. 404. ubi inter cetera sequentia
tuler: sicutimus denique, ut profate res omnes sub immunitate et sui-
ionis vestre defensione consistant... Ita ut nemo fidelium vestrorum
vel quilibet ex iudiciaria potestate in ecclesias aut loca vel agros
vel reliquas possessiones... ad causas amovendas, vel preda aut tributa
exigenda, aut mansionarios vel paratas facerendas, seu fideiussores
solvendas, sive hinc tam ingenuos quamque et servos super terra ipsius
manentes distringendas, ingredi audeat.

Ex legalibus servos constringere vel distringere idem est ac in ius
vocare, ut testantur nomenclatores s. y. Per servos autem non debent

intelligi famuli seu servitores claustrales seu rustici seu subditi, nam
ut ait Mabillon: in unal. Ben. ad an. 804. nam per ea tempora
erant Terri Gallicana ad eaq. Monasteria, quae erant hñs in rusticanis
villis et prouis. In his igit. verbis, nec seruos cogitantes
functia privilegium de non excoando, ut cuius hñs proprii vel subditi
in villis et prouis Antij ubiunq. sitis non poterant trahi ad ordina
tribunal, unde et iuramento ipsoru scilicet S. in Gobi fruis luffm in
seruam reperitur, S. p. in An. y. 1018. ad h. 20. ff. p. in An. p. in An.
S. in Gobi fruis. p. in An. hoc Privilegium in casu emergenti contra iudicia
Provinciale Reggouense a curia Retulana per sententia confirmata
ad executioni mandatu est.

23. Pro nobis et conjugis proleq. nostra.

Stumpfius duas Ludovici conjuges nominat, prima Hildegardem
Galliam de Badenpurg seu Althoff: altera Homanem quae obijt in
die 6. Feb. an: 876. Sepulta Reginoburgi in clauis virginitatis
fructo, hanc Raverus in Bavaria hanc titulo beate veneratus. Felix
des post se reliquit Ludovicus. Ludovicus Regem Francie orientalis
Lorono, Thuringie et Frisie, qui obijt anno 882. Carolomannus
Regem Bavariae Austriae, Carinthie, Sclavoniae, Bohemiae et Moraviae,
obijt anno 884. Carolus crassus Regem Sueviae et Lotharingie, postea Im
peratorem, miserè obijt anno 888 die Jan. 12. Proter hos Pippingus
mortem Parentis Ludovici defuncti. Felix Ludovici Hildegardis esse
pha, illa prima, hoc S. J. Felicitis et Regula Tiguri abbatissa.

24. Annuli nostri impressione.

Mabil. l. 2. c. 10. h. 5. cum ad annuli sigillari nodu confirmate essent
prima Diplomatica Regu effigies, imo fortassis annulis ipsis exprime
rentur, hinc nos obtinuit in annuli matio in diplomatis passim recepta
esset. de diversitate a hanc effigiem sui discurrat Dom. c. 10. h. 10.
Sicis reges h. e. Merovingii plurimè usi sunt annulis, in quibus
sunt in circulo ad imaginem descripta exhibet, p. lorumq. S. n. proprii
ultra collu, quamquã et circularis inscriptio aliquando fuerit omissa
Eiusdem rationis sunt sigilla et S. sigis, magis ad dextru latq. conu
solis est imago nostri Diplomatici. In S. sigis h. capellurum amplius
sunt dimidiata corpore. sequentia integre sententia in nosm. saluatur
restis othoriana et Henriciana.

25. Actu in villa Francofurt Palatio Regio.

Mabil. l. 3. c. 60. Francofurtu inter vetustissima Regia Francorum Pal
tia: quo loco Ludovicus Germaniae Rex anno 876. V. Kal. Sept. nos reges

26. Data II Idus apr. anno XXVI Regni Hludovici Regis in orientali Fran

Quid regnu Fran. VI.
Francofurt
Kal. 12.

Agroscendu copista nostro, qui dum nullam Epocha regni Francie or
entalis notitia habere, hanc regni Ludoviciani semel pro semper ab
anno 842. calculando, in chartario adiecit annu Franc nationis 869.
nova per errorem acomodarit annu VIII et idem S. quippe qui iam
precedente anno 867. dec. 13. clon. decorsit. et vero annu Chri non 867
sed 868. hic aspiquandu esse probant septa argumeta.

1. cum sit exprimate regna Francie orient. applicanda est Epocha p
ab anno 835. rdu hanc annu Ludovici regnantis, S. v. incidit in annu 858.
2. In hunc ipse annu refert Mabillon: diploma Ludovici Marie Tiguri
data anno XXVI. regni in Fe. or. Indict. VI. cu hoc Huny dixerimur, quod na
II. Idus apr. id est die 12. eadem, hoc autè postestiq. XVI. Kal. May. i. e. da
16 April. sit edita. S. hanc Epocham Fe. or. nedi admittendu esse,
videtur in Diplomate S. Ludovici seu charta XVI. 4. Indictio VI.
nequaquam convenit anno 867. sed 868. S. hanc ipsa aspiis fuit Chronista
Sinsidensis, qui hanc presentatione traditionis a Wolveno Wlad facta
asserit, die 23. Jan. seu XI. Kal. Feb. juxta charta precedente. Anno 868
Diploma a istud Francofurti die 12. apr. seu II. Idus eiusdem. Sed etiam

ulmo

verum uniformis et eadem ubique non servabatur ea de re disciplina.
 tes in Regula sua adeo non putavit Abbatis testamenta Monasterio
 fessioni repugnare, ut rem quasi receptam aprofat. in propositis in
 ut Breves donationum factos a Fratribus Egoie mortis suo Abbas in
 testamento suo. In cuius excusatione adduci potest cod. ius Theodosianus
 Auctoritas, ex quo etiam monachos testabiles fuisse intelligitur.
 et subsequenter. Seculis mox et XIV. hoc testandi licentiam
 Rom. l. 6. §. 499. addit proceptum. Nisi in Regis, quo Fulcrano Abbati
 Brora ab eodem sibi comissa restituit, ac ea testandi dandi vendendi
 mutandi v. ad loca sancta delegandi tribuit facultatem. Et vero Fulcrano
 dum postmodum ab omnes suas Basilicis. Eugenius tradidisse, testatus
 idem auctor in Annalibus Bened. ad an. 449. Item ad an. 449. addit
 duplex testamentum S. Vithadi Abbatis. Si iam scribita domestica per
 ramus, invenimus etiam monachos, olim Rhenanos, circa vitalicia sua
 annuas pensiones ex camera seu decemina liberam disponendi facultate
 retinuisse, vineas comisse, testamentis condidisse, universaria pro re
 animo. no fundasse. Quo conductivo perduravit usque ad Reformationem
 introducta, annu videlicet 1503, quo seculia singularia, et rotuli partiu
 lares conventus, cantoribus, extraditi, reditusque in una mass
 Sub administratione Abbatis redacti sunt.

7. Fulbertus comes.
 Fulbertus, Adalpert, Adalpreth, Adalbrecht synonima sunt, ex codice Gal
 apud Seldarium. Fuit Fulbertus comes Turgoris adhuc a. 875. quo
 Champfleur seniore vocat, unde collige, hunc esse esse, qui iam ab an
 838. Turgoris profuit.

8. cum consensu advocati.
 etiam Scholinger in Vadiana, sine manu advocatorum. Abates nihil
 ratificare, tradere vel cambire,

9. Wicharij.
 In his res Wicharij Frater Ruperti Ducis Alemanniae, qui ad Augustum
 vixit sub Ludovico Germanico et Carolo Crasso, Mariumque Lucerna
 a restauravit, incerta quidem, si in improbabile, cum fuerit agnatus
 Wolven.

10. Anno 778. Hilderici regis, amotis Arioni. P. II. ab Incarnat Dec
 concordant anni Ludoviciani, non vero Hadriani, qui electus est anno
 867. die 21. Oct.

Charla XII.

chart p. 8. col. 1. tom. fol. 15.

Transitio Adibechit.

1. 874. id. Contra auqiam Loui Garos.
 forte est. Loui Garos, quos Pothius scribit esse in Alvinus post
 oppidum Garos, contra Garos Montbrat in Montbrat.

2. Diebus vite meo tantum tenendum.
 Adilbertum Benefactoribus connumerandum esse, arguo non solum ex
 quod plus in Gurburila dedisse, qua in Loui Garos accepisse videatur
 ta etiam, quia hunc esse Loui Garos non ultra dies vite suo tenendum
 sibi condidit, more aliorum Benefactorum su procedentia, qua subsequ
 fiam.

3. Anno 872. Ludovici Regis, Indict. VII.
 Non concordant anni cu Indictione, id enim in annu 872. con
 vident, ista in annu 874. hunc posteriorem tamen signandum esse arbit
 eo quod alias frequentes errores circa annos regni occurrant.

traditio Winithere.

in chart. p. 6. col. 2. * in d. 10. fol. 16.

transitorias rerum contempere substantias.

non solum piam notitia Benefactoris, sed etiam affectu aspirantis in regnum Angliæ.

Winithere.

catalogo Langabendi habetur Winithere clericus ordine Vigering septuaginta non dulum iquin hic ipse Winithere propositum suu imploravit.

villa Saemundinga, tam apud.

Phandingen. apud Cerutalton. l. 14. 91. 8. aliquando p. 14. 91. 8.

et unum molendinum. 2. abbas de pratis ad unam carrivam, unum giornale.

de cartada una ex s. 10. 9. 10. et in append. in Tom. 3. unal. f. 66.

de cartada una ex s. 10. 9. 10. et in append. in Tom. 3. unal. f. 66.

agri portione, que uno die arari solet.

et diebus viro med.

reservati, reliqua vero manent quidem sub sua dispositione, ita ut usus fructus ad monachos pertineat.

monachos sicut scilicet derelinquere et in monachio permanere.

et permansisse, codigitur ex d. 14.

etiam Fratru annona.

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

monachos sicut scilicet derelinquere et in monachio permanere. et permansisse, codigitur ex d. 14.

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona.

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

etiam Fratru annona. et hodie probenda s. cibus alium destinatus. cur autem sic cogimus in

in studio contrarium ee, nam in catalogo Sanguensis inferioribus
 qd fuerit mag Fratrum Renovandium, quibus certe accensendi non sunt nisi clerici
 canonici, id est nec statuti regularibus, nec voto stabilitatis adstricti. Sed notandum
 quod ultimum in litteris perfectius quia canonice demandat in studium sonare
 debet. Sane et habili conit. e. re. dist. f. 5. 28. ex quoda diplomate
 li. calvi arguit Hincmasu Presbyteru fuisse monachum, quod in isto
 dicatur sua pro distino amore contempserit, ut celestis grato qd
 stationi inseriret.

9. No xxxiii. Hlu. Reg. VIII. Id. oct. die. sub.
 Si dies ultimus fuit celebris fuit dies nobilitatis, ergo dies non erat dominicus
 cum lettera D. que erat dominicalis anno 875. cu quo etiam congruit
 annus LXXIII. Ludovici.

A. 876.

Charta XIV

Concambium cum Gozberto Comite.

1. Viri illustres Wolvene.
 Hoc illustre prodicium suspicione quibusda ingessit, quasi Wolven
 Abbas secularis tantu fuerit, non regularis. et non legerunt ista
 habillonia l. 2. c. 3. de re dist. ubi sequentem hac de re sententia
 pronuntiat. Postquam Carolus M. adeptus imperium, sum demum Abbas
 bus precipuis attributus est titulus Illustri, qui fere secularis
 habitus fuerat. In annalibus vero Benedictinis multas hinc inde
 chartas producit, in quibus Abbatibus regularibus titulus Illustri
 attribuitur, ut Hrabano Mauro Fuldensi, ad an. 838. et Marcarado
 Prumiensi ad an. 839. unde ex titulo Illustri, notatens sequi
 quod Wolven non fuerit Abbas regularis, sed potius qd fuerit
 Abbas precipuus.

2. Michi Karolo Hludewici filio.
 Intellige carolum trasu postea rege et Imperatore.

3. Acta in Achniza.
 Habill. ad ann. 958. refert, qd tunc Regem Ottone Eintrillasi donat
 villa Achniza: in margine autem notat Bisanz.

4. Torino Carolo precipiente.
 Habill. l. 2. c. 6. n. 5. Dominoru noe vocabantur Imperatoru filij, pa
 tri et Regum?

5. Revertente
 Id est, confirmante et stabiliante in possessione, ut explicat Goldast
 hinc ortum nomen Investitura.

6. An. In. Dec. LXXVI. Hlu. XXXVI.
 Anno incarnationis rite accomodavit copista annu quartum Joanni
 VIII. et error irrepsit in chronologia regni Ludoviciani, non enim
 XVI sed XXXVI. uerat. Porro hoc ipso anno et mense augusti die 18
 Ludovicus Caroli Pater Francofurti obiit. Sed de hac chronologia
 vicinia sunt in charta XX.

7. In ius propriu.

16. 2. *post hunc voluens essentiali ab illo regimine diversum, et in Clapponia. etc.*
esse. Quod, si fuerit, dicitur dicitur, et hinc hinc. Sane ipsa
examine in...
arguatur. Deur.

13. Wikhingen.

hoc prima fundatio: quae propter clausulam infra subiectam, ius proprietatis
suis demonstrat in ipsa, aliam in quibus possessio suffragatur. unde missa, cum
in quadam olim disputatione cum comite Sulzensi super decimis in
Wikhingen mera, si recte meminimus, possessio, et non potius hoc regia dona-
tio fuerit adlegata?

13. Harala. B. B. B. B. B. Nominata est hoc donatio, sicut et illa Palatinus
in charta X. V.

14. Arceingen. Quod Ludovicus dederit, ignoratur. Basilica et decima
tionem per concambium quirit esse, demonstrat charta XIV. et
XV. cetera adiecerunt charta XIX. et Liutholdus de W. B.
burg in charta XLIV. et quidem cum omnibus pertinentiis, unde non
satis sit quorundam opinio, quod amplius ille possessiones in Italia
pago Erbingen comitato quirit.

15. Wizwila.

Proter hanc Ludovici regeries et alias donationes in chartis XIX. XI.
IV. et XLV.

16. Loucheringen.

Quo deservierint traditiones An. 1027 et hoc Ludovici, nondum reperitur.

17. Cum Ecclesijs, mancipijs, ferris etc.

Hae clausula dividit et in sententia accomodo acceptione est, quod in
in uno loco curticia et vel ferro culta et inculta, et in alio etiam
piscationem vel volandina, in quibusdam Ecclesijs concessa sunt, quae
et alijs artibus utilitatis sunt.

18. Piscandi potestate concessa.

Hae piscandi potestate ad regalia capitulum in sin. quo sint regalia. cetera
circa piscationem a Lauffen usque Suaboniam, respicitur qd. et fore hinc
sic facta est.

19. Regula S. Benedicti.

Sicut et alia eiusdem Episcopi et Monachi a Principibus fundata, quae quidam
niant in regulis cum suo Erhart.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the name 'Caroli' and other illegible text.

DIII. Kal. Apr. Anno 877. regni in orientali Francia. Inuit. III. anno
III. Jan VIII. P.

In margine adscriptas 877. compilator per annum III. Johannis P. et
ne charta anno Christi 876. indigitavit; et reclamavit annum regni
viciani 877. VIII. qui dicitur Epocham ab anno 874. incidit in
879. vel dicitur alia ab anno 870. in anno 877. quo Ludovicus
melioris nota chronistas iam dicitur. Ergitur et ita de ipsa iterum
tradita Epocha hic desumenda est ab anno 832. vel 833. Sane indigitavit
partia exigit annum 870. cuius etiam argumentum desumitur ex anno
libus Faldensibus, quo ad hunc annum memorent. Ludovicum Regem non
se Februario ad Francofurt villa regni sui pervenisse, ibi plurimos de
primatibus Notarij in sua suscepisse dominia, nonnullos etiam carolum
dererentes ad illa venisse. ex quibus conjicitur, Ludovicum per longum
tempus et ultra 20. chartis, quo datu est praesens Diploma, in negotijs
li nomen Francofurti peripisse. Denique cum Diploma ab Eberhardo
ad vice Primatibus sit recognitum, Primatus autem iam anno 875. desi-
periti, consequens est, ante annum modo dictu hanc Ludovicu donationem
facta esse et peracta.

20. viciani 877. VIII. qui dicitur Epocham ab anno 874. incidit in
879. vel dicitur alia ab anno 870. in anno 877. quo Ludovicus
melioris nota chronistas iam dicitur. Ergitur et ita de ipsa iterum
tradita Epocha hic desumenda est ab anno 832. vel 833. Sane indigitavit
partia exigit annum 870. cuius etiam argumentum desumitur ex anno
libus Faldensibus, quo ad hunc annum memorent. Ludovicum Regem non
se Februario ad Francofurt villa regni sui pervenisse, ibi plurimos de
primatibus Notarij in sua suscepisse dominia, nonnullos etiam carolum
dererentes ad illa venisse. ex quibus conjicitur, Ludovicum per longum
tempus et ultra 20. chartis, quo datu est praesens Diploma, in negotijs
li nomen Francofurti peripisse. Denique cum Diploma ab Eberhardo
ad vice Primatibus sit recognitum, Primatus autem iam anno 875. desi-
periti, consequens est, ante annum modo dictu hanc Ludovicu donationem
facta esse et peracta.

21. sub eam. 95. alium huius donationis autographum cum cereo
dem sigillo, cum hoc sola discrimine, quod in hoc posteriori non fiat
specificia locorum enumeratio sed solum generalis expressio proprietatis

... habuit. testatur vero etiam Mabillon. l. i. c. 7. n. 5. duplicia
idem rei primaria instrumenta aliquando reperiri, ut in Ryonisiano
hinc duo exemplaria diplomatis Philippi primi Francorum regis.

17.
163
A. 876.

Charta XVII.

Traditio Thiercerat.
in chart. p. 6. col. 3 * in Tom. f. 19.

remedio animo Dni mei Danchari et animo meo requie.
... suu vocat maritum, quod colligo ex verbis sequenti bus. Nam
Traditione Dni mei Danchari, qua quicquid ibi adquisivimus.
... Necrologio inscribenda est Thiercerat cum marito suo Danchari.
Linchoron et Slate.
... f. 1489. Sic Thiercerat plus copiam magister...

... in charta II. n. 5. ad f. site autem per Slate intelligatur
... sive illud Slate, quod Woldeng tradiderat, expressit hic vir
... iam antea quodam illudem possederit.

... quo supra.
... quo charta XV. confecta est, et procedens diploma si-
... fuisse. Copista erronee putabat.

Charta XVIII.

Traditio Amilgeri.
in chart. p. 6. col. 4. in Tom. f. 20.

A. 876.

remedio ad.
Benefactor.
Wicramus frater meus habeat.
... sunt aliqui, tunc ipsa esse Wichramu, postea Abbatem: ad
... hac opinione me re trahit, tu quia non vir fuisse Monachus,
... si Monachus fuisset, non ei prima Amilgeri filius, sed hinc postquam
... si superviveret, substituendum fuisset: non e credibile videtur,
... durus fructus, qui peres Monachum chorij, cui traditio facta est, ac
... vite pervenisset, post eius obitu prima ad seculare devoluta fu-

... ad mensa Monachoru.
... in fact, in tu non solum mensa Monachoru a mensa Abbatibus in
... Regula, sed etiam reditur mensa conjugatialis fuisse separata, pro
... fuerunt usque ad reformationem.

... quo supra
... anno 876.

Charta XIX.

Traditio Othram.

... potestate inde redimere.
... Gold. notandum, his, qui donarent, saepe copia facta minime
... redimendi, quod ea de caa conyicio a Monachis facta, quo li-
... amites donandi more ferrent et probarent: raros in habebant.
... a secula, qui semel donata redimerentur, prosertim precario auge-

... Comite Alalrico.
... Radiana Alalricus Kyburgi comes an. 880. vel 8. 6i. Juxta
... sub carolo crasso et Hartmalo Abb. S. Gadi. Qui proinde posteris
... hoc intelligi debet.

Confirmatio concambij cum Godeberto comite.
in Char. p. 7. col. 2. x. in Tom. fol. 21.

i. Precipiente D. Carolo Rege.

Secundum V. Carolus Crispus: In dno spiliung mit seinem schilt
anno 876. qd' ist ihm der König von Schwaben zu. Abid. l. 2. c. 3.
n. 16. Fronius regna a morte Patris Ludovici, qui accidit anno 87
V. kal. Sept. divisione inter Fratres facta Carolo in alemania p
cessit.

2. Cum consensu Fratrum.

Hinc patet Wolventi has villas ad Lauffen & Langwisa Fluring
et Truchheim unacum appartenentibus iam prius Marico donatas fuisse
videlicet ante traditionem illam in charta X specificatam, in qua
iste velle non continentur. Si enim ad Maricum non pertinissent
consensus Fratrum requireretur & confirmatus igitur, quod dixi in cha
IX. n. 5. pariter illas propter et excepto non exclusive sed pro
tunc accipiendas esse.

3. Quondam concambium fecimus.

Hinc patet concambium istud, multo ante confirmationem hunc reg
temore peracta fuisse, sed de hoc plura infra.

4. In Loufano Marcho.

Haec sunt villo, quas Wolventi Godeberto tradidit, Langwisa, Fluring
Lingon, Morslon, Truchheim, spectantes ad Lauffen. Postmodum Godebertus
factus rursus ad Maricum tradidit, quicquid habuit in Loufano et Mors
wilare et in Fluringen. Morslon istud post a. 1486. p. 28. spiliung
H. R. istud vult. Zu Lauffen ist der Godebertus Bischof gewest
selbst, ista P. Renner in fragmentis: de Langwisa et Fluringen nihil ult
reperi.

5. In Loffsteden et Rasse.

Rasse continetur in donatione Ludovici A. 870. facta: quoniam Marico
in Loffsteden habuerit non constat.

6. accepimus ab eodem Godeberto

sequuntur possessiones a Godeberto per concambium ad Maricum tradite.

7. In ardingen rem Ecclesiastica et decimationis integritatem.

Jam antea satis multa in bonis, mancipiis &c. a Ludovico rege et offitiam
ac postmodum etiam a Liutholdo de Witzibure Marico accepit, ut inde
videam, quomodo subsistere possit eorum opinio, qui possessiones Helise
at villa Erdingen comutatas fuisse tradiderunt.

8. Et illam etiam partem, quam ab Ego salomone recepit.

Id etiam appellat super decimationis integritate, ut sensus sit, Gode
ita etiam partem decimarum (forte quartam seu parte quarta) ab Ego
iam Marico tradere.

9. Qualem apud Rikerum acquisivit.

habetur in catalogo sangalensi Riker presb. ordine ij. qui proinde hoc
nunc vixit et adhuc sub Abbate Wicramo anno 885. an vero sit ille
Rikerus, qui hic nominatur, aut fortassis eius filius, in suspensio relin
quitur.

10. In Transmündingen et Retspergin.

Lora hoc non exprimuntur in charta XI. sed sub hereditate Rikeri in
sediguntur.

11. Omne decimationem in Truchheim

Lyomnem nihil excludit, perperam igitur sensit P. Renner, de parte
cum decimarum intelligendam esse, cum decimatio generalis promittit multis
post seculis a Margaretha de Betmaringen Marico donata fuerit, quasi
vero infra tot secula decimatio non potuisset rursus a Marico alienata
fuisse.

in Hohenstaufen, excepto p.
er. Non duo ianiga sifand pign. ...
quodam eiusdem caroli apud Mabiloni in annal. ben. ad an. 880.
ita clausulatur: Data XII. kal. Apr. anno Incarn. Dom. 880. Ind. XIII.
regni regis caroli in Francia IV. in Italia I.
in Adilberko Mho Dominio.
Dominiu seu Mulienses dicebantur, qui presiderebant publicis Placi

presente Salomone Ego.
Rhodus hie lalta. Salomon I obiit a. 473 Salomon II electus est a.
5. Presenti. 1.08478. Gebhardus proficit. Quomodo igitur Presente
none? Difficilis est solutio, si reflatatur ad doctrinam a Mabilonio Enri
a n. Difficilis est solutio, si reflatatur ad doctrinam a Mabilonio Enri
aliata, nepe chartas donationu frequenter multo post Epore confirma
uisse. Quoad present, ips concambiu tria distinguenda sunt Epore.
uo concambiu initu et charta desuper confecta fuit presente Ego Calo
e, quod contigisse necepe est ante obitu Salomonis, qui contigit
873. Sed quo iusta charta XII. Partes contractus ab Adalberto
pe de possessionibus inuice permutatis inuicem sunt a. 876.
si probat illud se fieri, compilator erravit in cybris, a. 873 videri
huc Salomone: aut deniq si charta predicta epostia Francio
nalit uhibear, a. 869. 3. huc deniq Epus est, quo Carolus in rex
no concambiu confirmari, charta qd ulla plures illis uerbis re
nari fecit pro naitre stabilitate, a. 878. Presentia a Salomonis,
contractus primitus, sua comodatorum auctoritate, et si interea
inipi, non erat omittenda in confirmatione, quod ea ad naitre contu
firmitate spectare uideretur.

Charta XXI.
 Traditio Walgeri.

A. 888.

Walger
tra habent in chartario nostro legimus nomina propria, ab initio vel in
io litteram d, kongo ou Greco persimile exhibentia, ut Ego Ego pertq,
ger. Resuper Mabilonig hi descruit in annal. ad an. 1011. apud Germa
veteres, proclive est, ut nomina propria, quo a littera o iniungunt,
er scripta habeant littera V ut a littera noud nomen pronuntietur, ex
Recentiores una syllaba continua asseruerunt: sic ualtrici vel dialtrici
nomen efficitur pro eo quod littera v asseruata fuit littera O. ista id.
his autem nihil insuetu, si lou ou, uo pronuntiaru audiamus ut uanraye
u dubito, quin et uetres Germani uniuersim sic pronuntiarunt.
n coniuge mea Ymma.
so coniuge et coniuge inscribendi albo Benefactoru. an porro hoc ulla
Ymma, quo in mss. quora legitur Imma 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4. 4.
rix aut Prebendaria, alibi determinanda est. Salte Walger esse con
si, qui in catalogo Sanguarandi ordina 12, n. 9. 10. currit cum caractere. Prop
ryperi, na istu ia sub Abbate Wichramo ut n. 10. 11. dixisse aut recte
ius derisuisse necepe est, iuxta alibi dicenda.
bi nudo Gog perty propepe dignoscitur.
ipse qui concambiu cum Woleno fecerat. constat id ex charta.
III. ubi loia quoda in illo concambio acquisita rurrur, fravit ad naitru.
uicpe Abbate seculare seu comendatariu Danaxat, quia ex eo precipue em
e d naitru, quod habuerit filiu Folckere & ad dum audio Gog perty

166

ipsum in charta xxiii de se attestante: ubi ego licet indignus Abba gregi dei
propre videor, in alia longe sensa videtur. Imprimis enim ex allegatis verbis
constat, Godepertum non solum curio quoad temporalia, sed etiam fratribus quoad
regularia profuisse. Non autem auctorem a seculo est, Personam seculari seculi
cali regimen regulare commisit fuisse: quod multo magis ab ipsis fratribus, quibus
ius liberum electionis ex Privilegio regis competebat, factum esse presumi potest.
Meritis famen Abbatiale nomen, etiam quoad regulare directione subinde
mandatum fuisse, constat ab exemplis S. Othmari, et Grimaldi qui propterea ab
Eckehardo apud Goldastum vocatur Abbas canonicus. at qua facilitate quis
dixerit, Godepertum iam provento statibus virum ad statum clericalem conuulsum
eadem et meliori ratione dici ego, et p. exemplo Wollemi, Monachi induisse,
saltem a fratribus in Abbate electum fuisse.

4. Agilsharum et Zerinwilare.
Agilsharum vulgo Egilsharum in Turingia: Zerinwilare non procul a Wylle.
Goldast refert charta 7. 5. p. 29. actum in Zerinwilare coram Marci S. Galli
Abbate Ordone.

5. Beneficium in slate.
Iuo titulo Eginno in beneficium accepit, non facile capio, certe non per non
fuit, alias Wadalger non potuisset eius usum fructu vendere eius usum fructu
ario seu beneficiario sibi dcondicare: fortassis Eginno accepit per modum
carij ad nutum revocabilis, de quo cononistis, quod deinde Wadalger accepit
per modum precariorum dies vite suo et coniugis.

6. In Basilina eiusdem loci.
olim moris erat, ut, qui Marci vel alij ecclesijs donare voluerit, solum
donationis manu propria confirmaret.

7. Anno I Arnolphi Regis: a. II. Stephani PP. V. xv. II. Jul.
Carolus Crasus depositus, et non Arnulphus electus, anno 887. in novembrio
vel ut alij volunt, in Januario anni sequentis. Idem dies in mg Junij primo die
Arnolphi inuenerat. Erravit autem, ut plerumq. solet, in annis Pontificij et
Stephani creatq. in Pontificie erat iam anno 885. in crajo, iuxta recentiores
ristas.

Charta XXII.
Traditio Goathere.

A. 892. Anno V regis Arnolphi: VI. autem Stephani PP. V. Febr. Febr.
Concordat annus 7. Arnolphi cu anno 892. 9. Febr. non item annq Pontif
iq. Stephani PP. a cognita directus, qui putavit vel Stephanum anno 896.
vel Arnolphi anno 886. aut initio anni 887. fuisse electos.

Charta XXIII.
Traditio Godepreht Abbatis. in Jo. XIX.

1. Ego itaq. Godepreht.
vive charta XXI. n. 3.
2. In Louis Lofin et morinuale et Harlingen.
Morinwilare et Harlingen per concambium a voluino accepit, quibus hic sup
Kanner: moelen dicit proprietate sua in ipse Lauffen.

3. De hoc alibi dicitur. charta XIX.

4. In chartario habetur Folkerus. Invenitur etiam in quoda calendario MS. De
19. Aug. Folkerus m. Forran ipse Godepreht filij adre in possessione religio
sua.

5. S. Walperti C.
Sul. Arnulpho Rege vi. x. ipse Walbertu Langravium Turingia. Serfantur Hung
et Iseling. Hunc Walbertu Junioem puto respectu Walberti Senioris,
de quo super.

peritus Monachus subscripsit. catalogo Langalensi habetur Luitprecht, sub. 1122. qui probabiliter
us est, qui a. 885. vixit sub Wichramo Abbate. Hunc igitur ipsum esse
chartam presenti subscripsit, non est dubium. Fuit autem Luitprecht
lariq. seu cancellarij Marj. Maria enim suorum Angula habebant notarios
ancillarios ex proprio catu, qui instrumenta omnia publica, ex institutione
a conficere solebant, ut scribit Mabill. l. 2. c. 4. n. 5. et l. 2. c. 13. allegat
li. 11. capitulare primu. anni 805, in quo statuitur c. 2. ut unusquisque
Abba et Comes sui Notarii habeant. ut autem Notarii viderentur, non sine
passim et promiscue conscribere chartas, sed certi et delegati muneris ea
illas erat qua Abbates et Advocati regij ea etate non nisi clauicis con-

1. Inc. Dece. regis Arnolphi V. XIII. Kal. Jul. die Dominico.
Dat. annus V. Arnolphi, nec non littera Dominicalis A. cum die iij. Junij
1292. qui erat Biscepsilis cum Littera Dom. BA.

Chartaria. p. 3. col. 1.
Loc chartario quodam alia proter superiora loca inseruntur a Gozperko
eta ut in ova, Bueltingen, et Eheim, cum Basiliis et rebus Ecclesiasticis,
cipus, nollandinis, quod sunt alia vivisse aujpienda sunt, quoad iura
siastica prociue Rheinheim intelligi debere, probabile est.

A. 898.

Charta XXIV.

Traditio Herluith.

In chart. p. 3. col. 2. * in Tomo f. 23.

remedio animo meo.
Benefactor.

Inc. Iste altan Iohann Baptist in Hofum, de quo greg. n. m. Arnolphi, in m. p. b. a.

11. Arnolphi. Non posse non indignari scio illi, qui cyfra altera post 2
bit, videtur in fuisse I. Ponamus ergo annu 898. Chri, qui fuit xi. Arnolphi
Joannis P. secunda Desing, quis alij aliter sentiant.

Charta XXV.

Traditio Pabonis.

In chart. p. 8. col. 3. * in Tomo f. 24.

A. 912.

est inter Benefactores recensendus, cu meru concambiu fuerit.
sala in pago Alagowe.

ina hic loci donatione fecerat Rex Ludovicus an. 870.
enore meo Wolvino.

Dartus l. 14. 253. Senios Italis Signor, Hispanis Kennor, Francis Seignus
Doming: hinc in vifa b. Finiani, hunc Senios ley in proprio Marjo. ita 914.
hac auptione vocabala Senios frequenter legitur apud Mabill. ut ad ann. 857.
riori seu Domino calmontensi. ad an. 1010. ut habitantes in vico Feliciano, qui
jure Marj erant, nulla alia Seniore seu Dominu in ipso vico agnosant. Pro-
pue a Seniores vocabantur Domini directi, respectu suoru vasalloru.

Villa Ostrolvingen.
nneri quodam alia postmodu Marjia recepit a Bertholdo de Flako.

no ab Arn. 912. Conradus regis I. mense Octob.
radus electus, anno gii. circiter fine anni, na quu Iselinu an. 912. die 29 Octob.
huc erat in Conradu. Eravit a copista nominando Thastariu II. pro III. qui
atus est secundu Bejrlinck et Iselinu anno gio. Tom Desing vo u. gii.

Charta XXVI

Diploma Othonis Magni seu Primi.

In chart. p. 4. col. 3. * Tomo No.

A. 973.

Circa regat Othonis Magni, eiusq. coronatione diversarum sententias,
multo autem magis circa obitum. Sed de his infra in Chronobot. erat

autem Henrici auctoris filij natu major.

- 2. Epus Conradus.
- 3. clorha imploravit serenitatem
Ex quo nonnulli arguunt, Conradum hoc Epore Abbatiam Theraugilensem
nihil strasse: accedit, quod omnia reliqua diplomata nomen Abbatis exprima
propter duo sola Othonis I et II. manifeste argumento, sunt & totis manibus
aliu Abbate Theraugie profuisse. Sed de hoc rursus in charta seq.
- 4. Sicut chartam sextus enumerat.
Rex diploma Ludovici Regis.

Abbatem eligendi.
Quia J. Conradus tam sollicitus sit pro conservando iure stirij quoad liberam
fionem Abbatis; evidenter patet, ea non lepta intrasisse aut stirium
deo nonnullis, ut patet, ut vindicare aut subiugare stauisse, sed potius ob viro sanctitatem
inter qd proclaret a Fratribus Monte assumpta esse.
Signum Domini Othonis Magni.
i.e. monogramma, quod simile prorsus est in Diplomate Othonis II.

- 7. Willerus cancellarius a vice Imperii Rebinotarij.
In charta Willeris, Imperij Archiepiscopi, Moguntinab. a. 969. usq. 979.
cui in Archiepiscopo sedu successit Willeris, Electorali dignitate potitus.
- 8. Constantio.
Sumptius testatur, constantia ia fuisse regia vinda Dagoberti, qui Episcopus
patru. Que transulit.

9. A. 973. Kal. sept. id est die 13. aug.
Si Otto Magnus iam nonis seu die 7. May obierat, prout Schaffnaburgens.
cum sequenti Bueling, Mabillonij, Iseling alijs tradunt, ut siq. graviss.
villationis reu est Diploma nostrum: unde factu fuisse autumo, ut ce
regia eudem lingua, quod detractu fuerit. At cur non potius sequimur, ut
pergens et Albertu Stradense obitu Othonis in annu 974. referentes?
cur non Crusia, antiquo historie, teste ipso stordano, exactissime indagati
nem, qui hanc posteridem opinione duplici suffulcit argumento. Admitit ig
Diploma Othonis M. i. hinc constantio, eode die et anno, quo nostrum, Episcopi
ensi datu. En simile per omnia nostrum Chronotaxin! Dagobertum dnm 1879 reg
stmonit in dnm st mag chri, li 973. in dno XV indiction, in dno
34 An dno, non dno Otto Otonij coo dno dno h. coo dno. ex quo proclawat

Author concludit, Othone anno prima sequenti a viti's excessisse. Et merito:
quis enim credat, curienses et herovientes sturium diploma consingendo in una
prossus Chronotaxin condensisse? altera arguunt de sumit proclawatq. Autho
ex B. Truschio, qui tradit, Othone S. Udalrico an. 973. die 4 July defuncto in
Episcopatu quenda nomine Henricu substituisse; ergo salda quod Otho iam
die 7. May eisdem anni obierit. Deniq. ex ipis Authoibus consensio qd
nonis optimu in re nostra argum eruitur. Lego q. Mabilloniu ita scribit
sem: An. 973. Otho Italia egressus Tuebingurgi Pascha celebravit, Ascen
onem Merseburgi, Pentecosten quo incidit in die 10. May. Minilevi
ubi nonis May i.e. die 7. expiravit. ne sibi hic Mabils contradicere
videatur, benigne explicandus est in sum sensu, non quod Otho Pentec
osten mimilevi actu celebraverit, sed a nimo celebrandi idem se confes
horte ibidem preventus fuerit. quu quid sit de hoc, colligo saltem, Otho
ante Pentecosten non potuisse esse constantio. Jam vero Bueling ex
prese scribit, eode anno 973. Othone una cu filio constantia impin
fse; quo igitr anni tempore? certe non nisi sed longo post Pentecost
si locoru distansia Regi qd ubi vis negotia spectentur. Ergo in augu
prout docet Diploma nostru.

- 10. Indictione XV.
Error hic intervenisse videtur, tam Indictio XV. ia precedente anno incl
anno autem 973. fuerit Indictio I. Sed nunquid huiusmodi errores obesse

sunt veritati Diplomatum, nequequa, inquit, Mabillon, C. 2. c. 6. cum in 20.
 incertis Diplomatum nonnullis, quo vidimus, quida occurrant eiusmodi
 iores defectus. unde et Besozz pro regula statuit, si dubitetur de erro
 anno Domini et de Indictione, magis presumendum errorem in In
 dictione qua in annis Domini. Huiusmodi errores in cyphris, presertim
 no circa Indictione frequentissime deprehendi in variis Diplomatum
 Authoribus allegatis, etiam ipsius Ottonis M. ut apud Mabille an. 946.
 I. cum fuerit VII. aliud an. 946. Ind. VI. cum fuerit IV. apud Mai
 nium an. 946. Ind. II. cum fuerit IV. aliud an. 952. Ind. VIII. cum fuerit
 aliud eodem an. Ind. V. pro X. Hi sunt adeo evidentes Notariorum
 ores, ut ad rubrum Indictionum genus, de quibus statim dicitur sum,
 cui possint. nec tamen hoc in aliis Diplomata propterea ut suppositi
 quis rejecerit. unde et si etiam in presenti Diplomate erronea
 intervenisset Indictio, nihil in authenticis ipsius derogare deberet.
 Nilominus ut nostrum Diploma etiam ab hoc errore vindicemus. —
 eadem Indictione triplix olim in usu fuisse: Pontificia, qua statim
 a Januarii incipit, constantinopolitana, qua a kal. Septembris, et
 antiniara seu cesarea, qua prima ab VIII. kal. Oct. seu die 24.
 a. incipiebat, et Germanis potissimum Imperatoribus in usu fuit, licet
 et sub his esse Chabiborio, Notarij seu cancellarij novo hoc novo alium
 dictionis genus adhibuerint. Et vero inter Diplomata Ottonis M. quo
 reperio commune seu Pontificia, alia vero cesarea preferentia
 dictione, ut apud Duderum Diploma datu Martio Einsidensi VIII. Jan.
 939. Ind. I. erat autem Pontificia II. alia de an. 966. IV. Ind. Aug.
 VIII. erat a. II. Item apud Mabilloniu datu kal. Jan. an. 949. Ind. VI.
 n. ep. VII. apud Mabilloniu datu an. 950. XVII. kal. Aug. Ind. VII. erat
 VIII. aliud an. 966. IV. Ind. Aug. Ind. VIII. cum ⁴⁰⁰ IX Pontificia. Simili
 ratione dicendum est, in nostro Diplomate Indictione cesarea adhibi
 n fuisse p. xv. quo valuit usque ad 24. Sept. quo demum Ind. I. / quo alias
 su Pontificia jam a primordio anni currebat, incipiebat. Hoc fusius
 vindicanda Diplomatis innocentia.

anni **XXVII**. Imperij XIII.
 videtur sunt Episcopi Ottonis M. sicut et variis authorum sententiis. Successore
 Pape declarata quise anno 936. tradunt Panvinig et Iseling. Aquisgran
 onatum aliqui scribunt an. 937. alij 938. et rursus alij 939. Mediolani
 ona ferrea coronata anno 961. tradit Crusig. Romae a Papa an. 961. Tom
 sing, an. 963. Tom Crusia et Iselinu. et sic mirum, cum ex oblatione vari
 um Diplomatum nihil certi erui valeat, aut quia Notarij non una constant
 ncha usi, aut quia minus brevis fuerunt de exacta calculatione annoru
 anni et Imperij, qua eorum incursio illis seculis passim notare licet. In
 charta presenti videtur Episcopi regni desumpta ab anno 939 vel certe 938,
 perij vero ab anno 961.
 anno I. Bened. P. VI.
 une in chartario adscripsit compilator, et bene, na Benedictus VI. creaty
 anno 972. die 20. Dec.

Charta XXVII.

Traditio Thulonis.
 In chart. p. 9. col. i. x in Tomo f. 24.

1063.

Pro remedio animo
 Ergo Benefactor.
 et paderborn.
 Carta hoc est donatio.
 superius nepos Monachus.
 iperit seu wiprast. habetur in necrol. lang. interpolatus wiprast. Abbas, non

n. legendum wiprart, nam veteres i'di & scripserunt per A. ckei dabin,

4. Ad necessitate suam redigat, quatenus ad mentem Monachorum.
Si Thueto ipse sibi reservasset usum fructum, satis fuisse fenssi regula
c. 59. et quia usum fructum Regoli Monacho reservavit, quod pro more
temporis, quo Monachi, ut iam alias monui, propria possidebant.

5. Duos frisingos
In chartario recentiori nona ad calliam paginam scriptum est: frisingus
ist. nin. flor. & flor. cont.

6. Coram presentia Dni Conradus Epi. cum consensu Monachorum.
Conradus obiit an. 976. die 26. Oct. cur autem in hac traditione unica
presens presentia sua comendasset Epi. nisi eo tempore quibus dominus
et cur additur solus consensus Monachorum, nisi quod Abbate alio tunc
caruerint? Procul dubio a. 973 go. Conradus resignavit, Wipertus in
batem fuit electus iuxta privilegium Ottonis M. et II. recens con-
firmatum. Atten utra Sigehart in ekeologio Sangall. nomen con-
du proceperit, vel inter eu et Wipertu interceperit, in alio speciali
In supra MSS. Bibliotheca discutietur.

7. Dux Burchardo.
Burchardus ex comite de Hefenstein Dux Sueviae a. 953. obiit
Hermanu contractu et alios a. 973. cui successit Otho Ottonis M.
ex more nepos.

8. V. Idus Aug. h. e. die 9 aug. dominico die.
Ergo littera dominicalis D. hoc occurrit a. 963. 964. 974. Consi-
derare huic posteriori adhibere, constat ex ipso chartario videlicet. ad
erronee, nam a. 974. Burchardus non superstes in vivis erat, sed neq. con-
cordant. A. regni ut mox dicitur.

9. Anno xxviii. Ottonis III. Imper. sub quo Conradus et Burchardus non vive-
bant.
Non legendu Ottonis III. sed Ottonis Tertio Imperij. Sic annus Tertij
Imperij coronatione Ottoniani a. 961. Mense Julio circiter peracta
incidit in annu 963. in que etia conspirat annus regni xxviii. calcu-
latus ab a. 936, quo a Patre Successor dalaratus est.

Charta XXVIII.
Diploma Ottonis II.

In chart. p. g. col. 2. * in Tomo C. II. f. 43.

1. Otto Imperator
Cum datur concordet cum Diplomate Ottonis M. nihil hic notandum
superest proter Authentiam. Otto igitur II. a. 961. Aquisgrani
Germania a. 964. in Nativitate Dni Romo in Imperatorem et con-
regentem Patris coronatus. Ita Auctores unanimiter.

2. Indictione 2 a. 974.
Etiam hic adhibetur Indictio Cobarea, erat enim Pontificia II. Afferit Bue-
linus in Germ. sacra f. 311. et stabit. in an. Bened. Eiusdem diplomata
a. 974. data, sed cum Indictione II. ut adeoq. verum sit, quod ex stabit
lonio supra monui, nempe Notarius pro arbitrio Indictione modo Cobarea
modo Pontificia adhibuisse.

3. A. regni Ottonis III. Imperij a. VI. IV. kal. Julij.
Diploma Buacelini habet regni xiv Imperij VII. Diploma vero Ottonis
Ordinationis XII. mense Majo. ut rursus patet, quod istidem supra no-
tavi, Notarios videlicet non fuisse exactos annorum regni et Imperij
calculatores. Atten annus regni III. ab anno 961 bene convenit cum anno
974. annus a vitus non exakte congruit, erat enim VII.

21. Benedicti P. S. VII.

nonne compilator potuit Benedictus, qui primus s. seq. 971. die i. aug. creatus.

Charta XXIX.

Diploma Ottonis III.

In chart. p. 9. col. 2. * in Tomo c. 12.

Ho Rex.

Ho III. Mirabilia mundi dicitur Patri successit a. 983 Imperator
homo coronatus a. 996.

lecho Amico nostro Mathilde.

Mathildis filia Ottonis III. (contigit Amica Ottonis Tertij. a. 986. con-
crata Abbatissa Luedinburgensis, obiit a. 999. Ita Iselin, Mathildem
de erravit Hermannus contrarius, qui Henricum Ducem Sar. scribit
Matruo isto a se fundato Mathildem filiam suam ibidem prima Abbatiss
instituisse, na nulla eius nominis filia Henrico fuisse, et Matru
m ab Henrico fundatum ac primu ab Otone in ordine redactum, indeq;
lia huius cora multis Epis et Archiepis inaugurata fuisse, testatur
aliqui.

Aligisi Mogunt. Archiepi.
hoc iam aliter.

Wibaldi Wormatiensis Probatis.

de Buelino, fuit cancellarius Ottonis III, in Epu. Hertz a. 975.
cessit a. 996. Erravit iqr. Beyerling, du. Hildebaldu a. 993. de viate
p. Francone successisse scribit. Erroris causa dedit, quod Hildebaldu
erit natione Franco, unde ex gentili nomen propriu et ex uno
nos composuit Epus. Bueling nil novit de Ep. no. Francone.
nradavit etiam diploma prorens conditu a. 995.

U. Blasij Martyris chri.

aliquas. S. Blasij circa hoc primu tempus abbas fuisse; vide Legen
S. Hinkani.

Officium venerabilis Abba.

notabile est post obitu S. Conradii Wiperti in Abbate ex gremio
latu fuisse. Huius successit Adalbrast Abba, conformiter Abrologio
ngallensi, in quo ponitur primus interpolatus post columna Tertiu.
une eandem esse iusto, que Buelinus ex coride antiquo Einsidensi
rca annu 990. occisus esse tradit. contigit hoc iusto a. 995. 993.
illa rebellionis qua Rustici Turgoienses sub Coriphoo Henrico
sein conuictarunt, centus annuos dominis pendere reuertes, atq;
congliepu cu ipsi multi nobiles obierunt occubuerunt in loco, ubi
stmodum Matru Paradysi prope Schaffurium conditu exa, ita crudig.
alberto successit Roserus hic nominatq.

De terra qua Gebhardus.

id si terra ista innominata S. Conradus administrationis sub Ep. ore
lectamen laboris possederit, Successores a eius Geminolytus et S.
Yeshardus velut iure proprio usutauerint, ac deniq; post obitu
huius hoc iusto a. 995. die 24. aug. subsecuta Monachi Kenovien-
es auctoritate regia repetierint:

Wibaldus Ep. et cancellarius vice Wilidigi Archiepi.

See his supra.

U. P. aut. an. 995. Ind. VIII. regn. XII.

omnia concordant cum annis chri.

Ho V. Johannis P. S. XV.

ratu ut solet; copista, nam Johan. XV. iam a. 988. j. aug. fuit creatq.

172

11. Actum Luelinburg de quo supra, ubi per Henricum Ottonem frequentissime celebrabat.

Charta xxx

Diploma S. Henrici Imperatoris

In chart. pag. 9. col. i. + Tomo 4. p. 3.

1. Henricus 10.
Dueling Henricus electus a. 1002. mox. 5. p. Jun. à Willegio Choquantino coronatus. A. 1003 Mediolani ab Archiep. coronatus. A. 1011 ab ipso Papa A. 1022. concilio Choquantino interfuit. Obijt Hamburg. A. 1024.
2. Per interventum coniugis nostri.
Veneretis igitur Rhenaugia Patrones singulares in celis, quos habetis benefactores insignes in terris.
3. Venerabilis Abbas Burchardus.
Burchardus Abbas notatus in catalogo S. Bibliotheca die 12. Decembris Malvill. ad A. 1026 scribitur. hoc item Anno Burchardus Campidonensis et Rhenaugiensis Abbas obiit, destante Hermanno, eius Rhenaugiensis Birkhilo Abbas substituitur, ego in Hermanno nil tale invenire potui. Sed neque invenio Burchardum istum in catalogo Abbatu Campidonensi apud Curiam, qui ab A. 1011 usque ad 1044 profuisse scribitur Eberhardus Herfenseiner de Winda. Forte Burchardus fuit ex Munio Campidonensi postulat.
4. Sale pradiu.
Ita habet chartaria et iudicia Basileense. In Ecclesia antiqua Hensia II fuerunt adscripta loca Winda, Landsheim et Bersilingen. Tamen peria, na wiesha quid pradiu ab Herluith A. 899 899. Einsheim et Bersilingen vel potius Bersilingen ab Henrico 1111 a. 1031 aucto graphu ita habet Wizenbure pradiu: quia vero id Wizenbure de dekrita ort et obroleta nec nisi sanis oculis legibile, inde pradiu dubio factu, ut copista noster et ex eo alij sy quoda substitue rint. imo quide tres littere WIZ sunt satis integre, unde pennes legit WIL et pradiu aliquod in Wilehingen fuisse putari. Porro Wizenburg idem est ac Weidenburg.
5. Ab uno ex lege homine offera.
Dictionaria Hurschij ita habet: ex ea qui beneficio legis privatus adeo ut lege agere non valeat, iuxta Ordinarium, vel sumitur in Diploma libus qus non unil. et unil. ista ista, Probansq. anista. Ist. p. 10. unde iusto ex legem inde se ac sumita, cuius bona fuisse o adiuvalia sunt.
6. Cum oter pertinentijs, molendinis, piscationibus, mancipijs &c.
Hinc conyeci potest pradii huius amplitudo.
7. Sigilli impressione.
H. Imago cerea sedentis in sella.
8. Vice archiep. Archiep. apellani.
Archiep. seu Erbo Archiep. Choquant. abd. 1014 usque 1031.
9. Ind. vi. a. M. xxii.
concordat inditio.
10. A. Henrici 11.
Primus quidem huius nominis Imperator s. nam Henricus auctus non fuit in Imperatore coronatus. Rex a. 208. absolute a in catalogo

M. Wizenburg
celestis in
bulla Frid. II

- 6. bene notandum, cum veritabilibus exitibus, redditibus, Sol, & Luna, & alijs.
- 7. Sigilli nostri impressione
cetera imago perit, nescit an per violentiam an per incuriam.
- 8. Signum Dni Henrici
Id est monogramma.
- 9. Tertii Regis secundi Romanorum Imperatoris.
Vide dicta in chart. xxx. N. 10.
- 10. Winitherii cancellarii.
Successit Theoderico cancellario, qui a. 1047. ab Henrico III. in Episcopum
constantiensem promotus est. Ita Schudi.
- 11. Vice Baronis Archiepiscopi Moguntinensis a. 1051.
Bardo seu Barvo Archiepiscopi Moguntinensis a. 1051.
- 12. No. 1049. In. II. Ordinat. 21. regni XI. Imperij III.
omnia concordant.
- 13. Actum Aquis.

Henricum dicto anno Aquisgrani fuisse, ac Balduinum ad genua pro-
volutum recepitur Sigebertus Gemblacensis.
Mabil. l. 4. de R. D. Carolus M. regis exluat Aquisgrani, illic
extremis annis usque ad obitum per seculum habitavit. Tunc regiam
fuisse testatur chronicon Peginonis, et quae prima Francid. et alia.

Charta XXXII.

Diploma Henrici. IV.

In chart. p. 10. col. 3. in Tomo N. 15.

1. Henricus Rex.

Secundum Iselinum Rex Germaniae electus a. 1053. secundum Buclinum
et Kampferum Aquisgrani rex Romanorum coronatus a. 1054. alijque Regum
conmutant a morte Patris a. 1056. obiit a. 1106.

2. Humoldus constans. Eps.

Buclinus ait Monachum prius Eintrudense, Cursius Propositum Gosta-
riense fuisse. ab Henrico III. in Episcopum constantiensem promotus fuit a. 1051
vel 1052, ut vult Buelling. obiit a. 1069. De hoc Kampferus ita scribit
in Hist. Reginonis a. 1051. San. Abbt. zu S. Gallen. seit a. 1051. Humoldus
Abbt. in dem Konigshausen, dazumal closter regis in der Stadt Aquisgrani
Abbt. von dem Konigshausen, dazumal closter regis in der Stadt Aquisgrani
Abbt. von dem Konigshausen, dazumal closter regis in der Stadt Aquisgrani

Quo vero anno Humoldus Monachum Kenovicense obtinuerit, incertum
forsatis a. 1061, quo teste Mabil. in annal. Bened. Duranculus Rex
Henricus IV. in Henrico Adelberti Comensis Archiepiscopi facta eadem qua alij
principibus tam secularibus quam Ecclesiasticis plura Monachis donavit.

3. Gerungus Abbas.

Ara Prae in Halatun in calend. seu Nicol. Mrs. Bilal. th. die 8. octob. Gerungus
consecrata an. Abbas n. c. Buclinus vocat Gerungum Cherungum seu Gerwigum. A. 1062.
1057. a Leone. Basilica Schayhusiana solemniter dedicatur a Humoldo

N3.

Id postmodum Gerungus a. hinc colligitur, Gerungum iam antea contra
Humoldum a Monachis electum fuisse scribitur, nescio ex quo fonte, quod
quod Humoldus successore suo Monachum advocato scriptum ad Henr. IV. in auxilium
diverse comorante profectum id effecisse, ut Humoldus Abbatem cederet
Episcopo, cui solemniter interfuisset Episcopus Abbas Kenovensis, non utique Otto, qui
multis post lustris in Abbatem fuit postulat. Id Gerungus iste, aut certe
eius predecessor Richardus.

Dam immunifaltes. In qua specialiter et in nominantibus Archiepiscopi et

regula alia Persona audeat inquietare. In qua specialiter et in nominantibus Archiepiscopi et

Henrici quarti Regis. Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo

Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo Henricus quartus

Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo Henricus quartus

Charla XXXIII. Donatio Henrici quarti. In chart. p. 10. col. 4. in sem. 25.

Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo Henricus quartus

Charla XXXIV. Lotharius Rex. in chart. p. ii. col. 4. in sem. 25.

Lotharius Rex. in chart. p. ii. col. 4. in sem. 25. Henricus quartus a Gregorio papa clemente

Ex comite de Lussurgul

Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo Henricus quartus

Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo Henricus quartus

Henricus quartus a Gregorio papa clemente Imperator coronatur, a quo Henricus quartus

Filio duo: Gertrud Henrici Imperii Ducis Bavarie, et Henrici
Ducis Carinthie uxores.

- 6. Signum Lotharii
i.e. Monogramma cum literis Lotharii. Sigillum creta detrita, et
charta ipsa ut videtur a muribus corrosa est.
- 7. Ego Embrius
Eggenfurtensis Propositus, an: 1128. factus Ego Wirzburgensis
Lamberto Schafnaburgensi.
- 8. Archiepiscopus Hilbertus Mogunt. Archiepiscopus.
Fuit Archiepiscopus ab an: 1109. usque 1137.
- 9. III. non nov. MCCCXV. Ind. III. Regni I.
Omnia concordant.
- 10. Wormatiensis.
Duo hoc ipso anno a Lothario prerogativa civitatis Imperialis
est.

Charta XXXV.
Bulla Honorij PP. II.
In chart. p. II. col. 3. * in tom. N. 17.

- i. Honorius Episcopus.
Qui nominis II. electus an: 1124. obiit 1130. Notat Mabillon l. 2.
de A. D. ante seculum nonum Pontifices nomen suum aliquando proponere
aliquando respicere solitos; a Nicolao I. vero omnes nomen suum prope
episcopi Regum, in quos scribunt, nominibus.
- 2. Servus servorum Dei.
Inter Romanos Pontifices primus Gregorius VII. titulum hunc usurpavit,
ut Joannis Patriarcha constantinopolitani, qui se documentum iustitiam
Basil. Thronica ostentatione et Fastum exemplo suo exprimebat.
- 3. Dietmaro Abbati eiusque successoribus.
contractus continet; 1. securitate et immunitate Urbis, 2. libertate electio
auctoritate; et 3. Abbatis. B. hic applicetur ex charta XXXII. de excep
tione.
- 4. In Perpetuum.
Mabill. l. 6. f. 622. duplici inscriptionis clausula in Pontificis Respo
dit usque venisse observat, nempe in perpetuum, et salute et apostolica benedi
ctionem: priorem quidem in Bullis majoris momenti, et quae in lon
gum tempus valiturae erant; posteriorem vero in alijs brevioribus Rescrip
tione in presentis exequenda.
- 5. Ego Honorius subscripsi.
Loco Monogrammati duo hic signa conspiciuntur ad eum modum, de quo Mabillon
ita: Leo IX. propter circulum, in quo nomen proprium ut videtur seu sententia
sua expressit. Petri et Pauli nomina addiderunt alij; Bene valere
in Monogramma redogit primus.
- 6. Vice Dni Frederici Coloniensis Archiepiscopi.
ab anno 1112. usque ad 1136.
- 7. Bulla.
reter verbis prolatasti Authore. Urbani II. alijque similiter postquam
una parte Bulla Urbanus PP. II. et ex alia nomina sancti Petri et Pau
li cum cruce apposuit; nonnulli vero posteriorum Pontificum per imaginem
bus Apostolorum eorum capita expressere. Quod ipsum videre est in nostris
la. At miraboris, cur caput Pauli a dextris, Petri vero a sinistris ex
beatum? Putat Author noster l. 2. c. 17. habitum fuisse ratione influentia
ad quorum dexteram positus intelligitur Petrus, qui alias sinis per esse
positione erga Paulum.
Hoc de Bullis. de Brevibus. Item sic discurrat. ab annis circiter ann
dringentis Pontifices utuntur etiam Brevibus cum annulo Piscatoris.
In annulo sola Petri avert effigies in eo habitu constituta, cum e novis

Apostolicis et Archiepiscopis cum Episcopis et Optimalibus Imperij ex concilio con-
venientes consultasse sibi et Sedi Romano Imperio de substituendo Rege,
quod contigit an. 1125. iuxta superius dicta. Si istas nomina horum
Legatorum; appendix Rodolphini nominat Gregorium Cardinalem, qui
1142. ad Electionem Epi Moguntinensis legatus fuerat. Hunc igitur ipsum
autumno, qui anno 1125. Electioni Lotharii regis interfuerit, ac anno mox
sequente 1126. per alemannia iter faciens, ut testis indigitat, presentem
Vola ad regem direxerit.

- 2. Libertatem in advocati Electione et donatione.
Quoniam Gregorius contra Lenzburgi hoc privilegium allegari evidenter
arguitur, tunc non alio qua advocati nomine Marium molestasse ad
procuracionemque vicillius balnanti, comississe.
- 3. Ab Excedentia vestra in proterito anno promeruit.
Hinc patet chartam istam anno 1126. expedita fuisse.
- 4. Et Sng Papa firmavit.
Tempore anno proterito 1125.
- 5. Prebendam dimittit Fratris
Hinc patet, comitem Dura et Bona chartam intrasse.

A. 1126.

Charta XXIX.

Idem Gregorius Comiti de Lenzburg.

Hoc charta eodem in chartario p. 12. col. 2. in sono fol. 28.
Ceterum nihil hic videndum, nisi quod Gregorius comissionem a Pontifice acceptam
hanc sane in favorem marii executus fuerit, seig repetita Gregorius reusis
monitione opus fuisse, nisi vicillius, has Gregorius Epistolam procepit
illas honoris, quod et credibilis, ac in proco. Gregorius non faciat mentio
monitionis ad comite facto, sed tm Bullo confirmacionis.

Sequentes charte debent proponi procedentibus
a Diplomate Lotharii.

facta ab a. 1107 usque 1116. vel post eius reconciliacione
a. 1122. factam. neq. n. credibile est, q. pre intermedio, quo
erat excommunicatus, huic donationes factas s. Ponnapura. Tom
ordine, q. copista certam annoru serie ignorabat.

A. 1123.

Charta XL.

Henricus V. veniam petit.

In chart. p. 12. col. 2. in sono f. 28.

x. Henricus Imp. Aug.

Papaliam 19. in
posteriori parte
et qm extra ordine
suppleta sunt.

Hoc et sequentes charte non sunt sub Henrico V. sed V. eius filio par-
constat, q. ille anno 1168. proximo nempe post donatione Mariae profa-
cepit simulvari iuxta Studium; et licet simulata cu sumo Pont-
fice pace inierit, mox tamen reviditus factus est, ac sepe Frithemio
nunquam magis deservit qua postremis ante obitu annis proterito a.
1092. Et cum anno 1106. in perveracia ac Excomunicacione sit mortuus
suba Henricus regis, post rebellionem erga sumam sedem, ad ipsi potui, q.
sancta cum Restitucione Penitentiam erga Maria subivisset. at ex sepe
hoc magis elucecet.

Henricus igitur V. Bon Studium ordinatus a Patre fuit in Romanorum
regem anno 1101. Cesar salutatur et mox aita Patris rescindit an. 1106.
Tom Bruel. et Helin. Eodem anno post obitu Patris se pro Imperator
gerit Tom Sumptiu. Romo coronatus an. iiii. a Papa excomunicatus
an. 1116.

Hoc igit charta post
coronacione facta
est, cu dicitur Imp-
tor.

- 2. Crebra petitione Epi E.
Eron dulciu, quin fuerit Erlongus, ab Henrico V contra Rupertu Epi
adhuc vivente aliquoties in Episcopatu Herbipolentis intrusus, post morte
vero Rupertu tandem raufire amissus, cuius consilij in arduis negotijs
Henricus utebatur. Erlongu anno 1116. ab Henrico deservisse na. 1122. et 1123.

Circ. 1130. i.

Friderun.
 In chart. p. 12. col. 4. x. In Tomo f. 30.
 Ego Friderun et filius meus Marquardus et filia mea nomine Ita.
 In secrologio Sangabensi, quod Goldarius allegat, habetur: In secrologio dicitur
 factus est noster pater Hugo rex et Hluthere et Ita et Friderun. cum
 simile sit, has ipsas esse, quod postmodum cum donatione presentis
 monasterii addecerunt, colligo. Friderun fuisse alii Henricus
 quippe quo Regi Hugoni coniungitur, quod ipsum ex eo etiam aspicitur.
 Propter alius etiam Comite de Stuldingen in parte presentis donationis
 adhibet. colligo. Hanc donationem facta esse sub Henrico V. et
 ne Abbate, sub quibus vixit Hugo rex Galie. is namq. anno 1117
 vivente adhuc Patre Roberto rex declaratus, et anno 1125. etatis
 annoru defunctus est.

2. Probenas et chansiones nostras.

Traditio apud Goldastu. saepe facta est, ut homines liberi se ipsos cum
 rebus suis omnibus vitibus et alimoniis gratia christi pacto aliquo in
 veniente addiderent. unde monia et collegia vetusta non solum
 suere quam xenodochia, quare et alimentarios habuere. tales alimen-
 tarios seu Probenarias fuisse Friderun et Ita, demonstrat scriptus.
 MSS. Bibliothecae habetur Friderun s. d. 23. Jan. et alia die 12. Dec.
 Ita laica die 7. febru. et alia Ita s. d. die 22. aug. Puto autem Pro-
 benarias dictas fuisse sorores. Forasan hoc ista est, quod in secro-
 logio Sangabensi inter sorores prima notatur post Othone Abbate. et
 quarta Friderun filia monasterii amplexu et credibile est, eam
 demq. esse, qui in MSS. notatur die 7. Jul. Marquardus et m. i. e.
 monachus. ceteru etiam duo Marquardi v. i. e. conversi in 3. reperiuntur
 unus die 1. sept. et alter 3. oct.

3. Regnante Henrico IV. Rege.

IV. Imperatore et V. Rege: dicitur quartus ex ratione saepius data.
 Puto a hunc et sequentes donationes factas esse, antequam fieret Impera-
 tor, adeoq. inter annu 1106. et 1111. Friderun autem cum filia Ita se
 postquam hanc donationem adeoq. circa annu 1120. se conbravit.
 Galie inseribi fecit. si fomen ista est, nam ut dictu, Hugo non ante
 an. 1117. Rex declaratus est. Post annu 1122. sicut et sequentes.

Charta XLIV.

Traditio Liutoldi de Wizimbure.

In chart. p. 13. col. 1 * in Tomo f. 30.

1128. i. Liutoldus de Wizimbure.

Triling. In non Bonnington, auctorum unius generis non verisimiliter
 non dicitur s. d. s. d. s. d. n. m. m. m.

2. Distinctio in corpore.

Ergo Benefactor. In MSS. sic notatur. Liutoldus l. 30. Mart. hoc est,
 sicut Liutoldus laicus.

3. In Ardingin Wizimbure s. cum omnibus.

Amplissimo sane possessiones cum omni iuris ditione, unde Liutoldus
 ipse inter proximios Benefactores merito habendus est.
 factu hoc post reconciliatione Henrici, quo ipse Liutoldus iam
 senex erat, nec spem habere amplius adipiscendo prolix. adhuc n. super
 erat in donatione Bernardi a griepheim s. a. dixerunt hanc donationem
 factu ante excomitioe e. g. d. 1112, adhuc poterat hunc hunc successione.

Charta XLV.

Eiusdem concambium s.

1122. i. Proedium in Wiswile.

cum in priori charta dicitur donasse quod hunc visus est in Wiswile
 videtur concambium istud processisse, ita ut Liutoldus proedium unum
 Annio tradiderit, eundem, reliqua vero postmodu per pura donatione
 adiecerit.

2. Brursilun, chodinskurin.

Nullibi notatur, quo vel unde hoc possessiones Annio adiecerit, unde

let, non est donationum vel permutationum chartas in hoc chartario
scriptas esse.
concomitum premissis videatur procedente donatione, in qua
in ora, q. in Wipzibill habuit, ad Althruu tradidit.

Charta XLVI.

Traditio Bertholdi.

Bertholdus... sicut quilibet Monachus.
fuisse merum Provedarum sed Monachum arguo ex Neurologio MSS.
Diothreo, in quo notati die 12. apr. Bertholdus m. alius vero die 31.
Bertholdus cv.
monis et Monachorum.
patet, hanc donationem factam sub Henrico V. licet notetur
Rege Henrico IV.

Charta XLVII.

1124.

Bernardus de Griebheim.
Donatio confirmata per diploma Lotharii, in quo dicitur nuperius
adcoq. anno 1124.
Ecclesiastica donatione in Griebheim et legitima eiusdem advocatia
insinuat. seu fabrica et usus Patronatus. P. Kemmer hoc notata re-
it. vid. d. h. Fundation vom Gotsfridus Roman, ist nit in Wipzibill. da
io gotsfrid vom Gotsfridus s. Blasion dir collatus und z. spil gotsfrid.
Gotsfrid i. Gotsfrid und s. Blasion und z. spil Gotsfrid. die Gotsfrid
Gotsfrid Gotsfrid nobel d. h. Gotsfrid, s. Blasion Gotsfrid et z. Gotsfrid.
sicut quilibet Monachus.
Dubitium, quin Monasterium amplexus sit. notatur et in Neurologio
s. die 12. Mart. Bernhardus MSS.

Lutholdo de Wipzibure eiusdem Ecclesie advocato.
dubitium, quin sit isipse Lutholdus, qui in charta XIV. amplam
ationem fecit. Sed cuius Ecclesie advocatus? non in Griebheim, hinc
in advocatiam Bernardus hic tradit Althruo. Ergo Ecclesie seu Althruo
inaugurantis, ut putat etiam Romanus a Laufen. Quod aliam probabile
quia Barones de Hrenzingen seu Wipzibure posterioribus tem-
poribus querant Advocatiam Althruo. Unde puto, Nobiles de Wipzib-
re iam sub Thone Abbate advocatiam administrasse, quam sub
Thomero Abbate Comes de Lenzburg invaserit, ac Hrenzingenses
Althruo recuperarint.

Thone Abbas.
de patet, Thone fuisse immediatum antecessorem Dietrichari, cuius am-
dom 1124. vel notius 1125. obijt.
cuius post reconciliationem Henrici, q. interfectus numeratus
Lutholdus de Wipzibure, qui circa idem tempus, via Senex donationem
a se ipse videtur.

Charta XLVIII.

Landsfridi de Gisingin.

In chart. p. 13. col. 3. x. in Tomo fol. 33.

Landsfrith... sicut quilibet Monachus.
Monachus factus, multos annos regnavit, cum eius obitus non
notetur in Neurologio MSS.
Pavilanus.
Panner: im godilnupen ist hain bairist. Das ort in veldan Loff
p. 1. et 21. Gisingin. hic dicitur oppidum in pago quod Bara
cipitur iuxta Banubiu.

Charta XLIX.

Arnoldi de Gubmtinga.

In Pavilanus et Wipzibure.
Gubmting.

182
 2. Pro remedio animo... in anniversario meo.
 Habentur in chronologio MSS. Duo et nonnulli et dux conversi
 rōdi, at non est ratio, cur Arnoldum nostrū his adnumeremus.
 fuit igitur morus Benefactor Lanius, et forsan is ipse, qui notat
 hic id chart.

Thonis IV.
 N. 19. f. 53.

- A. 1210.
1. Otto Rom. Rex semper Aug.
 Bellis cum Philippo geslis, capto curia, regno quiete postus
 a. 1209. Romo coronatus anno 1209. Die 7. Oct. et in exan
 hospis sumi Pontificis a. 1210. viris devotus et Imperio viri
 est, ac primū a. 1214. vel 18. peritens ante mortem absolutus.
  2. Eberhardus Salisburg. Archieps, et Walthery Guercensis Epus.
 Eberhardus profuit ab a. 1200. usque 1240. Crucelinq notat Wernheri
 Epū Guercensem ab a. 1195. usque 1212. Error irrepsit ob offiritate n
  3. V. D. G. Febr.
 Quia Otto scribitur semper Augustus, charta hanc post 7. Oct. 1209.
 editam esse necesse est. et quia Walthery a. 1212. defunctus est, b
 autem a. 1210. excommunicatus, depositus, ac propterea statim nulli
 Turbis cum rivali suo Frederico Rege Siciliis implicatus fuerit, conf
 est, hanc charta edita esse a. 1210. die 7. Febr.

A. 1246.
 Nobiles de Krenkingen
 Vendunt Feudatiam Frederico II.

1. Vendidit Feudatiam Krenkingense
 Credibile est, extincta stirpe Lenzburgica Krenkingenses
 in Feudatiam intrusisse.
2. Frederico.
 Videlicet secundo.
3. Sacer, Ven. Abbas Rhinoguentis.
 Qui consequenter in carceris cū Imperatore fuit, prout dicitur
 seq.
4. Adolphus c. de Habechesburg.
 Is ipse, qui postmodum Imperator. de quo Curigadrum hoc tradit.
 Rudolfus quod non habebat a. 1242. cum Litta gessit. ^{curigadrum}
 pro Frederico suo amicum factu ipse aut de fl. hant gessit, ^{curigadrum}
 in hujus Rensper gubernatibus h. e. in expeditionibus Siciliis.
5. Faventis, de re curio Frederiga Papa excommunicatus et deposi
 a. 1240. cepit obridione Faventis presentē in octobri, quo septen
 mensibus perturbat. Proter plures germanio Principes etiam aliq
 Helvetis Provincis Imperatori adhaerebant, proclavis ab ipso
 legis antiquos inter Abbas nosser. Plura reperientur apud Huny
 et Simlerum.

Charta LV
 Bulla aurea Frederici II.
 N. 21.

1. Fredericus II. Rom. Imperator Augustus.
 Mortuo Patre an. 1197. cum matre filia Rogerij Sicilie Regis man
 in Sicilia. Insignia regni post mortem ottonis accepit an. 1212. coronat
 ab Honorio III. anno 1220. Brenni Ierosolimitani Regis filia duxit, re
 iure et titulo in dotem accepto anno 1224. Excommunicatus an. 40. Depo
 sus an. 1245. veneno extinctus an. 1250. Ita Authores melioris notie
 quanquam nonnulli variant in uno et altero.
2. Imperiali gloria incorporata prima fundaciones.

oraculū suūm. et tūc ab omni aliena Jurisdictione exempti
Imperiali Protectioni immediate subditi pronuntians,
a prima Fundatione.

resistentiam nostrā accedens Burchardus Abbas.
a primo mensis maij Burchardus Abbas Faventis in castrijs
erat, nunc die 17 aug. ad huc cum Imperatore perseverantem
rimus. cur Burchardus ad Imperatorem confugere necessitate
fuerit, in promptu causa est, nempe gravissime querelae contra
de Hrenkingen, quibus etiam Imperator remediū salubre
vit, nuper advocatiam a dictis nobilibus redimens, nunc autē
rūm de novo in suā protectione adoptando.

utur Princeps noster.
de Vadiano in chron: MSS. sub die 17. titul. In abb. ungr. Non die suo
yon umb. dat. iust. 1300. Abbates nostros Principi olim titulavit Burchardus
et iure garrulos fuisse, propterea probat Bulla aucta. Fidei q. forte in cas
I. in favorem Principis ecclesiasticorum olim edita, et a con. his defunctis
Basileensi pro Abbate Marij Rheno-ranis Vidimata. Ab eis 22. in charta
quo fonte emergerit illorum opinio, quibus Burchardus istū sim. hardg. Abbas
atem comidone, ac capropter Principis titulo insignitum nominati.
he tradiderunt. Nam hūc opinioni evidenter obstat, 10 quia
ore Abbatiam campidone, recit. Auerberger Thandker non g. g. g.
per se curio. ad hoc Abbates campidone, Principis titulum
nū an: 1380. sub Carolo IV. acquisivisse, tradit Pothius in Jo. in
ragin. tom. i.

Helmo de Hrenkingen et filijs.
Wernhero et Diehelmo, ut in pro.
se pro advocatis gerebant.
toto contextu eruitur, fuisse advocatos non rogatos sed intrusos.
nata vel obligata redimere teneantur.
u patet, quod Hrenkingenses advocatitia potestate in tantū
i fuerint, ut ea etiam bona Marij velut propria alienaverint
opignorerint.

de, hede, chrivariet.
de, hede, chrivariet. in mastulo bus.
mbus, hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
nigisar, hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
at ut antiquarius hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
Lortū, hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
- am hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
laper die 8. Jan. Pater hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
vel quod is locū hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
louis hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet. hede, chrivariet.
nibus non continentur, quodam contra omittuntur, et inter hoc
a, quo jam antea fuerunt alienata, alia que posterioribus, etiam
pioribus a Marij possessa sunt. Putabat P. Heiner, sic describi
lit illa loca, que a nobilibus de Hrenkingen iniuste et violenter
alienata aut opignoreta fuerint, at obstat, quia Imperator diu
e describi tam soluta, quā soluta. Resolutio gressan ex alijs
tis eruetur.

itate cum pertinentijs.
de vicia in charta n. 10.
tenationibus, piscationibus
us piscandi, sicut et venandi, pertinent ad Regalia c. un. infra que
int. regal.

184

14. Mobilitatis.

si in publico flumine non licet edificare sine licentia Principis.

15. Moneta.

Beroldus v. Mintz: Inter Regalia ius cudendi moneta refertur. Mintzgwaltigheit, non tamen competit iure territorij, sed alijs privilegio aut prescriptione immemoriali.

16. Foro.

Beroldus: Foru interpretatur Markt. Non ad id spectat burgum funditimum. Et v. Markt: constat rursu rariu solemnium et publicu ius ad regalia maiora pertinere, per rursu rariu autem intelligitur fassonstift.

17. Pedagijs.

Roll. cony. und Gult = gult. Felonia computantur inter regalia.

18. Jurisdictionibus.

Deperr. Tom Beroldum per terminu jurisdictionibus veniunt regalia, ha Jurisdic. Concludit, quod licet ius venandi et foresta off differant, ha videtur pro in posterius per hunc terminu etia concessu videatur: quod a Halpurqui successerint quater etia de rursu rariu publicis alijsq regalibus concludere a videtur. v. d. Auctora f. 186.

Deperr. 19. Sub protectione speciali, in demanio et monibus nostris. ex postulat in Beroldus: cum quatuor alia demanalia vocantur, gallicis dominiis quora frequencia semper per antiquos Reges vel Principes ab eoru dominio possidentur, genta fuerunt. Hic versus datus non esse potest, quoniam Imperatorum in bonis et iuribus sibi appropria verit, ac camoribus a scripserit, sed quia ita in protectione speciali recepit, a dante in hoc in eminentia gaudere voluit, quoniam essent propria ipsius Imperatoris.

20. Bulla aurea Imperio maiestatis.

Bulla appellatione veniunt littere ab Imperatoribus, Regibus, prope nomen habent a Bulla aurea, quo dignitatis et auctoritatis maiestatis g appendi solet. Erant autem Bullis impressis imagines Cesaru, hinc nomata ita clauduntur: ad cuius rei memoria et robur perpetuo lituru prorens Privilegiu fieri et Bulla aurea Imperio nostro chap tis impressa rursu rariu comuniri. Sed proprie Bulla est sigillu, hinc Bullati Doctores, qui Diplomatis sunt creati non per examen, a Bulla sigillu hureu. ita Beroldus.

21. Jo Leodiensis p. Henricus aquensis. Bertholdus Marchio de Hohenberg. Ep.

Ex his aliqui iam nominantur in carta procedenti, ut proinde tota hac expeditione Italica Cesare comitati esse videatur. de quibus hic recensitis testibus ad fidem saltem maiore diploma facienda. in Lectione Buellini Remat. Germ. velut transcursu obviarent sequentes: Bertholdus de Hohenberg ex duci Tyrisse lia ad annu usq anni 1290. Superstes fuit, teste Buellino 3 Germ. Remat. Chuno sive Conradus Baro de Stoffen filius Baronis de Stoffen in Hohenstoffen qui adhuc claruit circa annu 1250. Scharffenberg regia familia Horniensis, ex qua annu 1280 claruit Henricus Dux de Scharffenberg in Narpurg et alpinis ca miolo. Unde patet, hos tres in juvenili etate Imperatorem seos esse, cum multis postea annis, claruisse dicantur.

22. A. 1241. Ind. 14. Rom. Imp. 21. Jerusalem 1244. Concordant omnia, si annus Imperij computetur ab a. 1122. Jerusalem

anno 1224. Siculis ab anno 1199.

castris prope Sybur.

regibus in notis ad gesta Frid. I. apud Neuberu: De hoc castris.
rbe / Roma. / miliaribus distant, multoq[ue] vetustatis monumen-
tigni Virg: Tum Gemini Fratres Tyburia moenia lingunt.
erat a Frederico I. destruita, at post aliquos annos restituta.

invenit quod scribit Vadianus in chronico Germani-
ca. 155. 12. sub Henrico v. anno die indictionis viii. quos
significat, anno dicitur die 4. post natiuitate[m] s. Iohannis. vir
circa 1130. Vicius non s. Gallen die 4. post natiuitate[m] s. Iohannis.
300. missis s. Iohannis. unde colligitur, qua[m] quatuor
rit advocatia s. Iohannis. qua Fredericus pro nate Marchis re-
it.

186

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]